

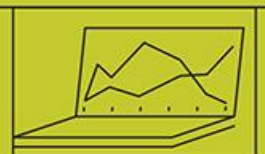
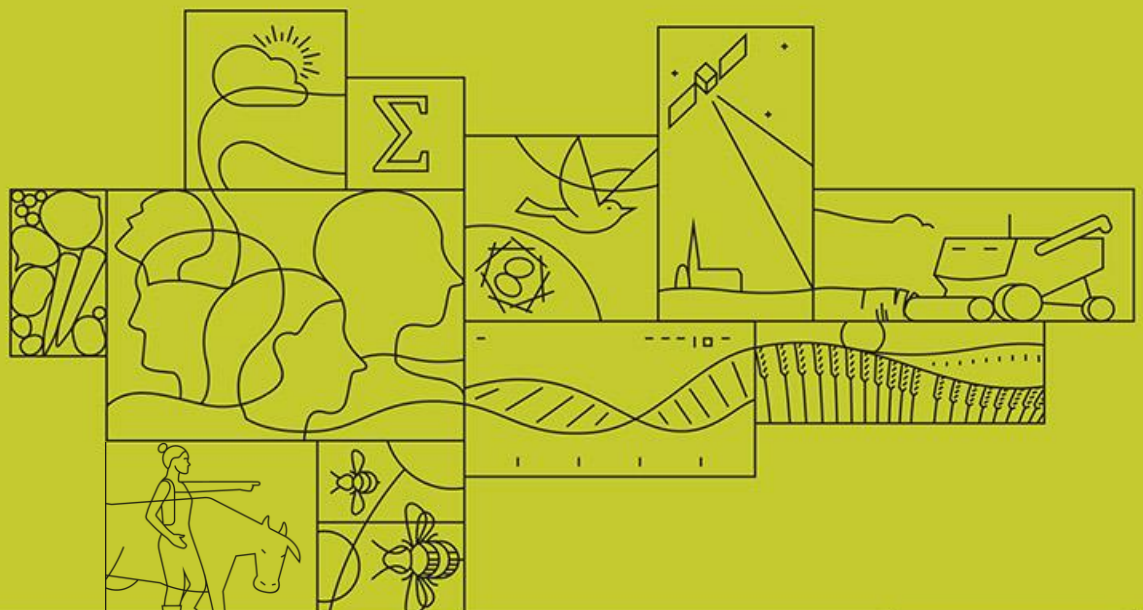
Teadmussiirde programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas. Riigihange nr 222076

Horisontaalne teemavaldkond

Aasta aruanne

01. jaanuar 2023 – 31. detsember 2023

Eesti Maaülikool,
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda,
Eesti Toiduainetööstuse Liit,
Maaelu Edendamise Sihtasutus,
Mahepõllumajanduse Koostöökogu,
Maaelu Teadmuskus (PMK ja ETKI).

Sissejuhatus

Teadmussirde programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas ehk ÜhendPIP horisontaalsete teemade juurde kuuluvad tegevused, mis on muude valdkondade ülesed (nt teabesalv ja keskkonna-teemad) või mida ei ole võimalik teemavaldkondadesse paigutada..

Horisontaalsete 2023. aasta teemade kohta sõlmiti hankeleping 27. detsembril 2022, vastav programmi juhtkogu koosolek toimus 11. novembril 2022. Käes on projekti viimane aasta ning eelarvejääkide korrigeerimiseks muutis juhtkogu valdkondade vahelist eelarvejaotust 23. jaanuari 2023. aasta istungiga. Horisontaalse teemavaldkonna tegevuste hulka toodi kokku erinevate teemade tegevused, mida kindlasti on võimalik veel 2023. aastal ellu viia. Aasta lõpul toimus viimaste paranduste kinnitamiseks ja kõigi valdkondade ühise aastaaruande kinnitamiseks juhtkogu elektrooniline istung.

ÜhendPIPi hanke ühistäitjate hulgast viisid valdkonna tegevusi ellu kõik hanke partnerid. Valdkonna koordineerimise eest vastutas Maaelu Teadmuskus.

Sisukord

Sissejuhatus.....	2
Tegevuste elluviimine	2
Ettevõtluse teemad	6
Juhtimisõpe.....	10
Keskkonna teemade tegevused.....	17
Aiandus.....	21
Loomakasvatus	22
Toidu tootmine.....	27
Teabematerjalid	29
Ajakirjad-infokirjad	32
Häälingud	34
Videod	35

Tegevuste elluviimine

Horisontaalsete teemade juurde kuuluvad tegevused, mis on muude valdkondade ülesed (nt teabesalv ja keskkonna-teemad) või mida ei ole võimalik valdkondadesse paigutada.

Valdkonna koordineerimise eest vastutab hanke juhtpartner, Maaelu Teadmuskus (METK). Valdkonna tegevuste ettepaneku teeb programmi juhtkogu, vastavad koosolekud toimusid 11. novembril 2022, 23. jaanuaril 2023 ja novembris 2023 (elektrooniline). Aastalõpu juhtkogu elektroonilisel koosolekul kinnitati ära jäävate ürituste tühistamine ning lisati eelarve kasutamiseks täiendavaid artikleid ja taskuhäälinguid.

Kuna 2023. aastal lõpevad selle raamlepingu tegevused, siis eelarve täielikuks kasutamiseks otsustati täiendavate tegevuste eellimused vormistada horisontaalsesse tegevusvaldkonda. Teemade kohta sõlmiti kaks hankelepingut 27. detsembril 2022 ning täiendav leping 14. veebruaril 2023. Hankelepingute aastalõpu muutmise kokkulepe vormistati 1. detsembril 2023.

Aastaks 2023 viidi tegevusi ellu horisontaalses valdkonnas järgmises mahus: 26 infopäeva, 5 konverentsi, 13 koolitust, 2 õpiringi, 1 õppereis, 1 esitlus, 17 teavikut, 18 videot/taskuhäälingut ja teabesalve haldamine. Tellitud tegevuste eeldatav maksumus kahe hankelepingu peale kokku on **310 760** eurot.

Programmi tegevused on avaldatud teemalehel <https://www.pikk.ee/valdkonnad/teadmussiirde-pikaajalised-programmid/uhendpip/>.

Tabel 8.1. Tegevuste täitmine 2023 teisel poolaastal

Teema	Tellitud tegevus	Toimumisaeg, osalejad
Ettevõtlus	konverents Aasta Põllumees 2023	26. sept, 139 osalejat
	konverents Maheturg 2023	11. okt, 107 osalejat
	infopäev taastuenergia väiketööstustes	16. nov, 10 osalejat
	Maamajanduse häälingud ja artiklid	4 tk detsembris
	häälingud sarjast „Põllult taldrikule“	2 tk novembris
Juhtimisõpe	Koolitused seerias „Raha juhtimine. Inimeste juhtimine“	6.09 - 12 inimest; 4.10 – 13 inimest
	Kahepäevane täienduskoolitus „Liidrite kool“	15.-16.11 – 11 osalejat 30.11-1.12 – 11 osalejat
	põllumajandusjuhtide õpiring, infopäev „Esimese põlvkonna kogemus“,	Novembris. 12 osalejat tühistatud
	koolitus „Põllumajandusettevõtte (töö)keskkonna arendamine“	28. dets, 10 osalejat
	koolitus „Ringmajanduse väärtusahelad“	Tühistatud vähese huvi tõttu
Keskkond ja taastav põllumajandus	mahetaimekasvatuse uuringute tutvustus	7. juulil - 50 osalejat
	veebiinfopäev välislektoriga	4.11. – 154 osalejat
	veebiinfopäev välislektoriga	4.12 – 100 osalejat
	kaks infopäeva ettevõtte külastusega	2. november – 75 in 7. november – 75 in
	farminar „Põllumajanduse telgitagused“, üks veebiinfopäev välislektoriga „Põllumajandusloomade aretus“	6.12 – 26 osalejat 17.11 – 29 osalejat
Loomakasvatus	Lihaveisekasvatuse õpiring Saaremaal	4. aprill kuni 3. nov
	2 veebiinfopäeva „Bioturvalisus linnukasvatuse ettevõttes“.	11.11 – 43 inimest 18.11 – 25 inimest
	Ajakirja Tõuloomakasvatus 2 numbrit	September, detsember
	infopäev väikeaiandusest turule välislektoriga veebis	9.10 – 122 inimest
	Väiketöötlemise näidete õppereis (Austria)	24.-26. nov. 8 osalejat
Toit	Teabeleht Toiduohutuskultuur, 4 lk	Detsember
	Teabematerjal Mahetoidu kvaliteet	Detsember, trükis
	Ajakirja Põllumehe Teataja 3 artiklit	Juuli, sept, dets

Teema	Tellitud tegevus	Toimumisaeg, osalejad
Ülevaatlikud materjalid-infokirjad	Infoleht Põllumajanduskoja Euroopa Teataja	2 numbrit detsembris
	Ajakiri Tark Talu nr 3	3 artiklit detsembris
	kaks mahetoetuste teabelehte	Novembris
	Ajakirja Mahepõllumajanduse Leht 2 numbrit	September ja detsember
	3 digilahenduse videoloengut või salvestust	august -november

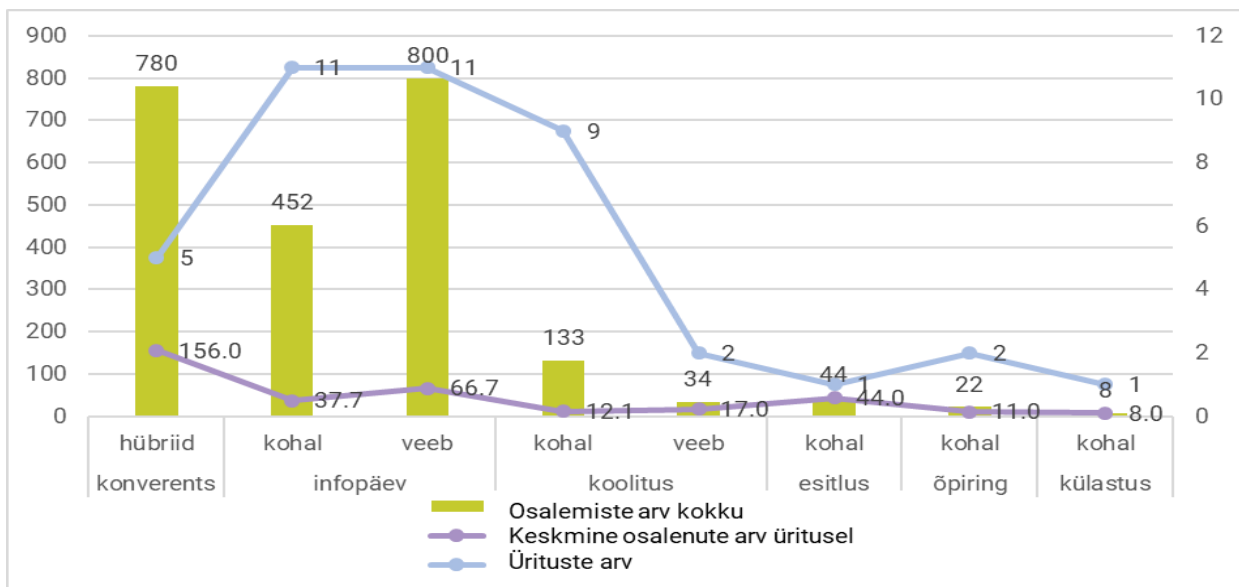
Tabel 8.1. Tegevuste täitmise seis esimese poolaasta lõpus.

Ühik	Sisu, teema	Teave korralduse kohta	Osalejad
Konverents	Põllumajanduse ärifoorum	14. juuni, Vihula mõis ja ülekanne,	93
infopäev	Põllu- ja metsamaade hindamine ja maksustamine	2. juuni, veebis,	102
Koolitus	Tootmise planeerimine	16.03.2023, veebis	20
Koolitus	Tootmisjuhi arenguprogramm	28.-29.03.2023 Tallinnas	15
Koolitus	Esmatasandi juhi juhtimisoskuste treening	6.-7. juuni, veebis	14
Koolitus	Organisatsiooni juhtimine	10. mai Ravila mõis,	11
Koolitus	Inimeste juhtimine	12. juuni, Ravila mõis,	10
Koolitus	Liidrite kool	19.-20. juuni, hübriidvormis	11
Konverents	Keskonnafoorum 2023	14. veebruar Tallinn ja ülekanne,	172
Infopäev	Kliimapolitika kokkulepped ja mõju põllumajandusele	03. aprill veebis	49
Koolitus	Põllumajandusliku biomassi ressursid taastuvenergia tootmiseks	11. aprill, Tartu	15
Koolitus	Biomajandus, innovatsioon ja kliimaneutraalsus	40-tunnine täienduskoolitus: 03.-05.04.2023; 17.-19.04.2023; 22.-23.05.2023. Tartu,	14
Infopäev	Süsiniakupõllundus	18. mai veebis,	50
Infopäev ettevõttes	Ökosüsteemi teenused	6. juuni, Võrumaa	35
Infopäev ettevõttes	Ökosüsteemi teenused	7. juuni, Viljandimaa,	22
Infopäev ettevõttes	Mahetaimekasvatus	20.06, Võrumaa	22
Infopäev ettevõttes	Taastav põllumajandus	8. mai Jõgevamaal	22
Infopäev	Taastav põllumajandus	29. mai veebis	70
Infopäev ettevõttes	Taastav põllumajandus	30. mai, Väike-Maarja,	22
Infopäev ja salvestus	Põllumajanduse telgitagused – seakasvatuse farminar	4. aprill Puurmanis,	46
Infopäev	Mahemesinduse infopäev	15. mai veebis,	30
Esitlus	Mahe sõstra, õuna ja astelpaju sortide ning kasvatustehnoloogia	30.05, Polli,	44
Konverents	Seemnefestival 2023	11. märts + salvestus, Jõgeva,	269
Infopäev	Eestis kasvatatud toote kuvand	4 aprill Tartus,	42

Ühik	Sisu, teema	Teave korralduse kohta	Osalejad
Infopäev välislektoriga	Väikeaiandus turule	27. juuni, Lilleoru keskuses Harjumaal.	31
Materjalid			
artiklid	Põllumehe teataja	Artiklid ajakirjas 2 korral,	
infokirjad	Piimainfo, Lihainfo, teraviljade ja õlikultuuride info	Kolm regulaarset elektroonilist turuinfo väljaannet.	
infokiri	EPKK nädalainfo	Iganädalane elektrooniline infoleht	
Artiklid ja häälingud	Maaettevõtlusega alustamine	4 taskuhäälingut ja teemakohast artiklit: Ahisilla, Koksvere, Pajumäe, Lavendlitalu.	
taskuhäälingud	Põllult taldrikule	Kolm häälingut sarjas „Põllult taldrikule“.	
Materjal	Haljasväetis – mullaviljakuse parandaja	Teine täiendatud trükk, 15 lk. Valmis juunis,	
Materjal	Mahemesindus	Varroosi teemaline teabeleht, 15 lk. Valmis juunis,	
ajakiri	Tõuloomakasvatus	Kaks numbrit temaatilist ajakirja.	
Videoloeng	Täppisviljelus taimekaitsetööl	Üks salvestus,	
videofilm	Lambakasvatuse videod	Kaks videot: 1) Karjaajaja koerad; 2) Karjaaiad.	
Teabesalv	Pikk.ee haldamine, sh www.toiduteave.ee		

Aasta 2023 korraldati kokku 46 osalejatega tegevust (joonis 8.1) hulgaliselt artikleid, videoid, taskuhäälinguid. Täpne tegevuste hulk on kirjeldatud teemade viis allpool.

Joonis 8.1. Ülevaade Horisontaalse teemavaldkonna ÜhendPIPi osalejatega üritustest 2023 aastal tegevuse vormi järgi

Kõige suurema osalejate arvuga olid konverentsid, mis seekord toimusid kõik hübriidvormis (kohapeal ja ülekanne). Veebiinfopäevade osaluste keskmine arv ulatus suisa 66 inimeseni ürituse kohta. Koolituste puhul on mõistev soov hoida rühmad väikestena, et toimuvat paremini sättida vastavaks just nende osalejate vajadustele ja tempole.

Ettevõtluse teemad

Konverents Aasta Põllumees 2023

Korraldaja: Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Aeg: 26. september 2023 kell 10.00 – 17.00

Koht: KUMU auditorium (Tallinn) ja veebiülekanne

Osalenute arv: 64 inimest koha peal + 75 inimest veebis

Teave veebis:

<https://www.pikk.ee/sundmus/aastapollumees2023/>

Eesmärk: Konverentsi "Aasta Põllumees 2023" eesmärk on luua platvorm, kus põllumajandusvaldkonna tippspetsialistid, huvilised ja eksperdid saavad kohtuda, et jagada uusimaid teadmisi, parimaid praktikaid ning arutleda tulevikusuundumuste üle. Konverents toob kokku erinevad põllumajandussektori osalised, sealhulgas ministeeriumi esindajad, põllumehed, teadlased ning ettevõtjad, võimaldades neil vahetada kogemusi ja ideid. Konverents pakub võimalust tõsta esile ja inspireerida teisi, luues motiveeriva keskkonna, kus jagatakse parimaid tavasid ja tunnustatakse sektori tipptegijaid.

Sisu tutvustus: Konverents "Aasta Põllumees 2023" on oodatud sündmus põllumajandusvaldkonna spetsialistide, huviliste ja ekspertide jaoks. Sellel konverentsil tulevad kokku põllumajandussektori erinevad osalised, sealhulgas ministeeriumi esindajad, põllumehed, teadlased ning ettevõtjad, et arutada ja jagada uusimaid teadmisi, parimaid praktikaid ning tulevikusuundumusi.

Konverentsi üks tipphetki on Maalehe ja Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja korraldatava konkursi "Aasta Põllumees 2023" võitja väljakuulutamise. See auhind tunnustab mitte ainult põllumehe panust põllumajandussektoris, vaid ka tema rolli jätkusuutlikkuse ja innovatsiooni edendamisel ning kogukonna toetamisel.

Tagasiside kokkuvõte ja koolitussoovid tulevikuks: Konverentsile andis tagasisidet kokku 27 osalejat.

Tagasiside andjad tõid välja, et mõned ettekanded venisid vahepeal natuke pikaks ja suuremas saalis võiks olla rohkem osalejaid. Märkimisväärseks peeti, et Aasta Põllumehe tiitli sai Airi Külvet, kes on keskkonnatehnoloogiate eestvedaja.

Konverentsil tõstatati olulisi teemasid nagu põllumeeste roll, toidujulgeolek ning rohepööre. Küll aga tekkis küsimus, kuidas need teemad omavahel kokku sobivad. Bürokratia vähendamine oli idee, mis kõnetas osalejaid ning süsiniku jalajälje ühtlustamine ja võrdlus Euroopa tasandil tekitas arutelu.

Positiivsust ja põllumeeste olulist panust mainiti mitmel korral, kuid samas tõdeti ka meedia vähese huvi üle sündmuse vastu.

Tuleviku koolitussoovidenägi toodi välja huvi teemade vastu, mis keskenduvad sellele, kuidas Eesti põllumajanduses saaks täita roheleppe eesmärged. Soovitakse esinejaid, kes on asunud teele, mis keskendub sellele, kuidas saavutada vähemaga rohkem – vähendades sisendeid, suurendades efektiivsust ning tõstes majanduslikku konkurentsivõimet läbi uute tehnoloogiate kasutuselevõtu. Oluliseks peetakse innovatsiooni põllumajanduses ning soovitakse teemade käsitlemist, mis on päevakohased nii praegu kui ka tulevikus. Lisaks

Joonis 1 Aasta Põllumees 2023 finalistid

väljendati huvi Maksu- ja Tolliameti rolli vastu ning põllumajanduse tarneahela seotust jätkusuutliku majandamisega ESG kontekstis.

Tulemuslikkuse analüüs: Konverents "Aasta Põllumees 2023" oli oluline platvorm põllumajandusvaldkonna eksperditele, huvilistele ja spetsialistidele, kus jagati uusimaid teadmisi ning arutati oluliste tulevikusuundumuste üle. Konverents tõi kokku mitmesuguseid osalisi, sealhulgas ministeeriumi esindajad, põllumehed, teadlased ja ettevõtjad, võimaldades olulist kogemuste ja ideede vahetust. Lisaks tunnustati auhinnaga mitte ainult põllumehi, vaid ka nende panust jätkusuutlikkuse ning innovatsiooni edendamisel. Konverentsi käigus tõstatati tähtsaid teemasid nagu põllumeeste roll, toidujulgeolek ning rohepööre. Konverentsi tulemuslikkust võib hinnata kui edukat teadmiste jagamise ja oluliste teemade arutelu platvormi, kuid see kutsus esile ka vajaduse laiema osalejaskonna ja meedia kaasatuse järele tulevikus.

Joonis 2 Aasta Põllumees 2023 Airi Külvet ja Aasta Rahvapõllumees 2023 Mirjam Pikkmeets

Maheturg 2023

Korraldaja: Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Aeg: 11. oktoober 2023 kell 10.00-15.30

Koht: EPA messi raames Tartus ERM-i B osa teatrisaalis, Muuseumi tee 2, 60532 Tartu ja veebiülekanne

Osalenute arv: 52 inimest koha peal + 55 inimest veebis

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/maheturg2023/>

Eesmärk: Maheturg 2023 on informatiivne konverents, mille eesmärk on anda osalejatele ülevaade mahetootmise ja mahepõllumajanduse hetkeseisust ning tulevikuväljavaadetest Eestis ning pakub võimalust aruteluks selles olulises valdkonnas.

Sisu tutvustus: Konverents keskendub mahesektori olulistele küsimustele. Arutame uute aretustehnoloogiate mõju mahepõllumajandusele ning uurime mahesektori hetkeseisu, toetusi ja võimalikke rikkumisi. Tutvustame Eesti mahepõllumajanduse tulevikuplaane ning vaatleme rohumaaveisekasvatuse seoseid kliimamuutustega. Lisaks analüüsime mahe koolitoidu väljavaateid, selle peaprobleeme ja võimalikke lahendusi. Konverentsi lõpetab arutelupaneel, kus keskendume mahetoidu olulisele positioneerimisele eestlaste toidulaual. See konverents pakub põhjalikku ülevaadet ja arutelu mahesektori aktuaalsetest temadest ning avab platvormi oluliste küsimuste aruteluks ja teadmiste vahetuseks.

Tagasiside kokkuvõte ja koolitussoovid tulevikuks: Konverentsile andsid tagasisidet 9 inimest. Osalejad väljendasid lootust mahetootmise jätkusuutlikkuse suhtes, andes mõista, et sel sektoril võib olla tulevikku. Märgiti, et mahetooraine on jõudnud ka koolitoidu koostisesse, mis näitab suurenenud teadlikkust ja huvi mahetoodangu vastu. Samuti tõsteti

esile Airi Külveti rohumaadel tehtud portsjonkarjatamise kogemusi, nähes selles võimalust mahetootmise arenguks.

Siiski väljendati muret ministeeriumi suurte plaanide ja tegeliku rahastamise vahel mahevaldkonnas. Kuigi plaanid on ambitsioonikad, puudub piisav rahaline toetus nende elluviimiseks, mis võib pidurdada nende realiseerimist.

Koolitussoovid tulevikuks peegeldavad soovi saada rohkem teadmisi kauba turustamise aspektist, eriti seoses mahetoodetega. Konverentsil tundsid osalejad puudust arutelust seoses kauba turustamisega, eriti hetkel, kus mahetoodete, eriti vilja, turustamisega esineb suuri väljakutseid. Probleemiks on olukord, kus mahetoodete hind on sageli võrdne tavatoodetega, mistõttu on mahetootjatel raske konkureerida.

Tulemuslikkuse analüüs: Konverents "Maheturg 2023" oli informatiivne platvorm, mis käsitles mitmeid olulisi teemasid mahetootmise ja mahepõllumajanduse valdkonnas. Osalejad näitasid optimismi mahetootmise jätkusuutlikkuse osas ning märkisid rõõmuga, et mahetooraine on jõudnud koolitoidudesse, kajastades suurenenud huvi mahetoodangu vastu. Samuti toodi esile Airi Külveti rohumaadel tehtud portsjonkarjatamise kogemus, nähes selles võimalust mahetootmise arenguks.

Siiski väljendati muret ministeeriumi suurte plaanide ja tegeliku rahastamise vahel mahetootmise valdkonnas. Ambitsioonikad plaanid pole piisavalt toetatud, mis võib pärssida nende elluviimist ja sektori arengut. Kokkuvõttes näitas konverents vajadust rohkemate teadmiste ja praktiliste lahenduste järele mahetoodete turustamisel ning tõstas olulised küsimused seoses mahetootmise jätkusuutlikkuse ja rahastamisega seotud väljakutsetega.

Taastuenergia väiketööstustes

Antud infopäeva plaaniti korraldada juba kevadel, 11.märtsil 2023, kuid lükkus edasi vähese huvi tõttu. Seejärel soovitati laiendada ürituse sihtgruppi, muuta pealkirja ja sisukirjeldust. Soovitus töötas suurepäraselt. Tegevus sai pealkirjaks „Päikesenergia – kuidas ja kellele?“

Toimus 16. november 2023

Toimumise koht: Tammejuure Mahetalus, Läänemaal

Korraldaja METK

Teave veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/infopaev-paikeseenergia/>

Sisu ja eesmärk: infopäeval vastati küsimustele, kas taastuenergia on kasulik ka väikeettevõttele? Kas on võimalik ära elada ainult oma toodetud elektriga? Oma ala vaieldamatud eksperdid Energiapartner ja Elektrilevi selgitasid lihtsalt ja informatiivselt lahti järgnevad teemad: päikesepaneelide spetsiifika, võimalused ja lahendused, võrku ühendamine ja müümine, energia salvestamine. Tammejuure Mahetalu ja Mäeotsa Hobitalu jagasid isiklikke kogemusi selle teekonna läbimisest, rahastuse leidmisest ning jagasid soovitusi, mida nad oleksid tahtnud ise enne alustamist teada. Päev tipnes päikesepargis ringkäiguga.

Lektorid ja teemad:

- **Deimon Meitus** (Energiapartneri müügijuht) – päikesepaneelide erinevad lahendused, võimalused, kvaliteet ja eluiga. Projektide koostamine ja ehitamine.

- **Roland Treial** (Energiapartneri salvestuse müügiinsener) – energia salvestamise võimalused, hinnad ja kas see on ettevõttele mõttekas?
- **Marii Uduvee** (Elektrilevi liitumiste valdkonna juht) – elektrivõrku ühendamisest, selle tingimused ja võimalused. Millal ja kus on võimalik võrku energiat tagasi müüa?
- **Maarja Koivuoja** (Mäeotsa Hobitalu) kogemuslugu – 13.aastat oma elektri peal, mis siis saab kui elektrivõrku ühendamine on liiga kallis? Talu ajalugu ja areng ajas, oma elektri tootmine, kasutamine ja mida teha, kui elektrit ei ole?
- **Karin Tiit** (Tammejuure Mahetalu) kogemuslugu – päikesepargi ehitus, lisapaneelide paigaldus kahel korral, talu ajalugu ja areng ajas, ringkäik päikesepargis.

Osalejad: osales 10 inimest, registreerinute arv 11. Lisaks 6 inimest - korraldaja ja lektorid. Osalejateks olid mikro- ja väiketööstuste ettevõtjad ja töötajad ning üks eraisik. Valdakonnad: mesindus, käsitöö, keraamika, majutusasutus, taimekasvatus, põllumajandus, metallitööstus, puidu- ja metallikäsitöö.

Tulemuslikkuse analüüs – kõik registreerunud osalesid, peale ühe, kes jäi samal hommikul ootamatult haigeks. Kõik osalejad olid päriselt huvitatud päikeseenergia kasutamisest, vaid ühel oli juba praktiline kogemus. Huvi ürituse vastu oli suur ja kohad täitusid mitu nädalat enne toimumist. Lektorite ettekanded olid praktilised, väga selgelt esitatud ja asjakohased. Juba ettekande ajal toimus elav arutelu. Osalejad küsisid palju küsimusi ja said nendele ka vastused. Teema oli sihtrühmale väga oluline ja vajalik.

Kokkuvõtteks: oma tarbeks päikesepaneelide paigaldamine või ettevõttele päikesepargi rajamine on mõttekas; enne alustamist tuleb võtta Elektrileviga ühendust ja oma võimalused läbi rääkida, seejärel alles ehitamise peale mõelda. Eriti oluliseks on energiasalvestamine akudesse, tasub kasutada toetusi ja investeerida targalt. Tammejuure Mahetalu saab elektriarve vaid kolmel kuul aastas ehk ülejäänud ajal katab oma tootmise päikesepargiga ära ja Mäeotsa Hobitalu ei olegi võrku ühendatud, saab hakkama generaatorite toetusega talveperioodil. Eriti soovitati ära kasutada tootmisettevõttes päevast aega, sest siis töötab päikesepark täie võimsuse juures. Hetkel ei ole väga võimalik võrku oma toodetud energiat müüa, sest pakkujaid on väga palju ja Eesti on päikesepaneelidega kaetud Baltikumis kõige rohkem.

Tagasiside lektoritelt:

Deimon Meitus: meeldis, et võeti soojalt vastu ja sai isegi kõhu täis. Rõõm kuulda, et ka osalejad jäid rahule. Lisaks meeldis ka see, et osalejad näitasid huvi üles ja küsisid küsimusi. Lähikäidud teemadega saaks veel süvitsi minna, aga sellest järgmisel korral.

Võib-olla oleks võinud ise küsida täpsemalt osalejate tausta kohta, siis oleksime mõlemad Rolandiga saanud vähe kitsamalt nende teemadega minna mis rohkem neid puudutab. Veel kord tänan kutsumast ja loodan, et äkki tulevikus kohtume veel!

Roland Treial: nautisin seminari hubast meeleolu, mille aitas luua maakoht ja maja, milles viibisime. Lisaks organiseerimise poolelt oli toit suurepärase ja meeldis, et esitledes sai kasutada tahvlit. Minu arvates olid ettekannete teemapüstitused arusaadavad, kuid piisavalt lahtised, et olla loov. Tore oli kogeda, et ettekanded panid asjaliku arutelu käima ja külalised huvitusid sellest, kuidas päikeseenergia ja akutehnoloogia saab aidata elektriga seotud eesmärke täita. Marii ettekanne võrguliitumiste kohta oli huvitav ja vajalik, kuna teema tekitab paljudele segadust ja ka pahameelt. Sel korral oli meil ruumiga kitsas, kuid sain aru, et huvilisi oli tegelikult rohkem? Järgmisel korral siis suuremalt ja uhkemalt.

Marii Uduvee: ka minu poolne tagasiside on väga positiivne. Tundus, et suutsite leida täpselt need inimesed, kellele antud teema huvi pakkus ja korraldusliku poole pealt oli väga hubane ja ootusi ületav. Selliseid infopäevi võiks olla rohkem ja suuremale seltskonnale, kuigi sellega ilmselt kaoks ära nii siiras ja individuaalne arutelu. Eraldi tahaksin kiita korraldajaid. Ma pole ammu saanud nii sooja vastuvõttu, hea korraldus oli selle juures küll üks osa, aga eelkõige paistsid silma korraldusega tegelevad inimesed ise oma vahvate isiksustega. Täna teid selle meeldejäeva päeva eest!

Tagasiside osalejatelt: infopäeva korraldust, ülesehitust ja sisu hinnati väga heaks (kõrgeim näitaja); ruum, korraldaja, lektorid ja võõrustaja soodustasid vaba õhkkonna; seetõttu oli elav arutelu ja palju küsimusi. Peeti eriliseks, et kõik küsimused said vastuse ja ettekandjaid ei kiirustatud tagant, vaid anti vestlustele loomulik kulg. Lektorite valikut peeti väga heaks, sest nad seletasid teemad kergesti ja arusaadavalt lahti. Väga heaks peeti seda, et lektorid olid Energiapartnerist ja Elektrilevist ning Tammejuure Mahetalu ja Mäeotsa Hobitalu jagasid oma isiklike kogemuslugusid. Kõigile sai taastuenergia teema palju selgemaks. Läbivad märksõnad: asjakohane, hea pikkusega päev, praktiline ja hea toit.

Koolitussoovid edasiseks: ringmajandus, veel taastuenergia teemadel (päikeseenergia, tuuleenergia), Eesti Energia, maaettevõtjad, rohepöörde reaalsed kogemused, väärindamine ja väiketalud, linnukasvatus (sh vutikasvatus), pelletite tootmine kütteks.

Juhtimisõpe

2023. aasta jooksul jätkus koolituste ja infopäevade seerias „Inimeste ja organisatsiooni juhtimine“ ning „Raha juhtimine. Inimeste juhtimine“. Ellu viidi põllumajandusjuhtide õpiring, noortele suunatud Liidrite Kooli kaks koolitustsükkel (Liidrite kooli kolmas tsükkel toimus ÜhendPIP-2 raames). Koolitus „Põllumajandusettevõtte (töö)keskkonna arendamine“ jäi aasta lõppu, infopäeva „Esimese põlvkonna kogemus“ korraldamine tühistati korraldusraskuste tõttu. Peamiselt toiduainetööstustele suunitletud esmatasandi juhtimise, tootmisjuhi ja tootmise planeerimise koolitused korraldati suve alguses. Juhtimisteemal avaldati ka mõned eriartikleid pikk.ee veebikeskkonnas.

Raha juhtimine. Inimeste juhtimine

2023. aastal korraldas METK koostöös OÜ Juhtimisjalajälg **koolitaja Ivar Raaviga** infopäevade ja täienduskoolituste tsükli. Selle lepingu raames ja poolaastal toimus 2 koolitust. Koolituspäeval osalenud juhtidega arutlesime juhtimise osa üle, mis peamiselt puudutab juhi suhet iseendaga ning suhet teiste inimestega. Juhi austus teise inimese vastu ning huvi inimese sisemaailma vastu on inimeste eduka juhtimise ehk mõjutamise peamine eeldus.

„Inimeste juhtimine – eesmärgistamine“

Korraldaja METK

Koolitaja Ivar Raav, Juhtimisjalajälg OÜ

Aeg ja koht: 06.09.2023_Ajakeskus Wittenstein, Paide

Osalejaid: 12 inimest, peamiselt ettevõtete üksuste juhid

Tagasiside koolitajalt: Osalenud juhtidega arutlesime organisatsiooni eesmärgistamise üle läbi töötaja, omaniku, kliendi prisma. Lähtuvalt eesmärgides sõnastas iga osaleja oma ettevõtte mõõdikud, mis näitavad eesmärkide suunas liikumist ning põgusalt käisime üle ka KPI, OKR ja Balanced Scorecard metoodika.

Osalejate tase oli erinev, kuid valdavalt ei olnud ettevõttes mõeldud eesmärkide suunas liikumist

kirjeldavate mõõdikute peale ning samuti polnud enamasti ettevõtjatel süsteemset lähenemist töötajate tulemusmõõdikute üle arutlemisel töötajatega.

Kuna osalejate taustad on erinevad, siis esmalt on vaja ühtlustada osalejate teadmisi eesmärgistamise ja mõõdikute loogikast ning seejärel saab iga osaleja koolituspäeva lõpuks loodud süsteemi oma ettevõttes eesmärgistatud mõõtmiseks. Kindlasti tasub ka järgmistel hooaegadel koolitada ettevõtjaid eesmärgistamise, tulemuskaartide, mõõdikute teemal ning eelkõige sääraselt, et iga osaleja saab tegeleda just enda ettevõttega praktilise koolituspäeva raames.

Soovitusena on teha sellist koolitust 2-päevase töötoana, kus esimene päev on ideede kogumiseks erinevate võimalike lähenemiste pealt ning teine päev oma juhtimissüsteemi loomine, kus koolitaja saab pakkuda individuaalset tuge (nt konsulendi toel vms).

Küsimisi ka allikaid, kus veel lisaks lugeda, kuid valdavalt on see eelnevalt mainitud märksõnadega googeldamine, kus kõigile sobivat ühtset eestikeelset head raamatut või allikat paraku ei ole.

„Raha ja inimeste juhtimine“

Korraldaja METK

Koolitaja Janeli Uibu, Agrone Grupp ja Ivar Raav, Juhtimisjalajälg OÜ

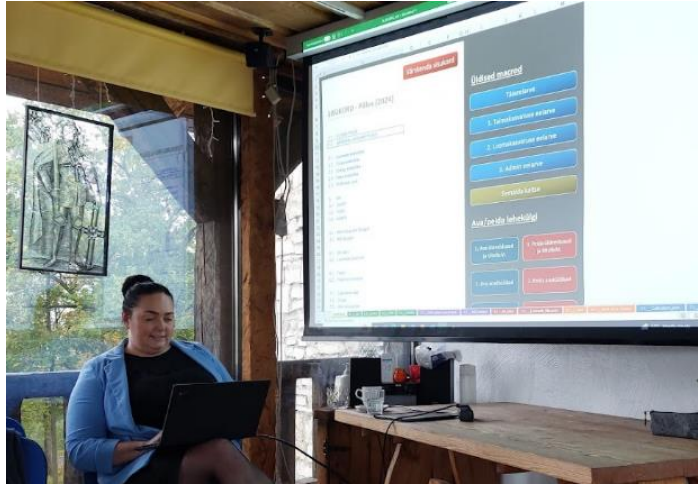
Aeg ja koht: 04.10.2023, Ajakeskus Wittenstein, Paide

Osalejaid: 13 inimest, peamiselt ettevõtete üksuste juhid ja finantsjuhid

Tagasiside koolitajalt: Osalenud juhtidega arutlesime ettevõtte finantside planeerimise ja jälgimise teemadel. Osalejate tase oli erinev, kuid valdavalt ei olnud ettevõttes mõeldud

finantsjuhtimisele ning tegeletud oli pelgalt minevikusündmustele keskenduva raamatupidamisega. Ehk vaade minevikult suundus koolituspäeval ettevaatavale eesmärgistamisele organisatsiooni juhtimisel.

Tore oli näha, et mitu organisatsiooni olid kohale tulnud juht+finantsjuht/raamatupidaja koos ja olid tõeliselt huvitatud oma igapäevatoos muutusi esile kutsuma. Hoolimata valdkonna rahavoogude heitlikkusest ja volatiilsusest (sisendhinnad, müügihinnad, hooaegade ja aastate erisused) olid osalejad valmis sellest edasi vaatama ja mõtlema etteplaneerimisele.

Järgmistel hooaegadel tasub ehk tuua rohkemategi ettevõtete näiteid

koolituspäevale ning ühtlustada eelnevalt eri tüüpi kogemustega ettevõtjate grupid ning suunata täpsemalt koolituse sihtrühma. Näiteks: Grupp 1: keskenduda põhimõttelisele arusaamade ja esimeste sammude toetamisele, et asutaks tekkepõhisest finantside juhtimisest liikuma ettevaatavaks. Grupp 2: kogunud ettevaatava finantsjuhtimisega ettevõtjad ja finantsjuhid, kes saavad omavahel kokku ja arutavad pigem tööriistade teemal (tarkvara, strateegilise planeerimise tööriistad, kogemuste vahetamine jne).

Tulemuslikkuse analüüs: Juhi enesejuhtimine on kindlasti üks aina suurenev valdkond. Aina enam on näha ajas, et just enesejuhtimisest saab kõik alguse ja see on üks oluline aspekt iga ettevõtte eduks tulevikus.

Mis puudutab inimeste ja organisatsiooni juhtimist, siis on parim seda säärase seminari vormis teha, kus ehk isegi vähem on koolitust ning rohkem just arutelusid inimeste mõjutamise teemal. Siis on võimalik kõigile ka piisavat tähelepanu anda.

Põllumajandusjuhtide õpiring

Korraldaja: METK , sisuliselt Mermico Consult, Merry Aart

Toimus 4 õpiringi kohtumist:

- Hummuli Agro OÜ 9. november
- Andre juustufarm OÜ 16. november
- Teedla Mõis AS 23. november
- Tartu, EMÜ Mahekeskus 30. november

Õpiringide korraldamisel arvestati sellega, et külastatavad ettevõtted oleksid erinevad (suurus, juhtimise stiil, juhid kui isiksused, jm), et osalejad saaksid erinevaid kogemusi. Kuna õpiringi teema oli seotud ettevõtte juhtimisega, siis korraldaja poolt saadeti nii ettevõtete juhtidele kui ka õpiringis osalejatele enne esimest õpiringi abimaterjalina mõned märksõnad, mis oleksid abiks ettevõtte tutvustamisel ja ettevõttega tutvumisel.

Küsimused/teemad, millele püüti keskenduda:

- kuidas on jõutud olemasolevate majandustulemusteni,
- kuidas on toimunud strateegiline planeerimine,

- millised on hea ja tulemusliku meeskonnatöö meetodid,
- mil moel tegelevad juhid enesejuhtimisega,
- milliseid juhtimisvigu on tehtud,
- kas ja kuidas on olnud võimalik neid parandada ja
- muid teemasid, mis on seotud eduka ettevõtte arenguprotsessiga.

Erinevates õpiringides **osales** 8 – 12 inimest (2 osalejat haigestus, 2 osalejat olid seotud lumelükkamisega). Kuuel inimesel oli võimalik osaleda kõigil neljal õpiringi kokkusaamisel. Kõik osalejad on seotud juhtimisega erinevatel tasanditel, kõikide ettevõtete tegevus on seotud põllumajandustootmisega, esmatoodangu töötlemisega. Lisa: osalejate nimekirjad.

Õpiringide raames tutvuti ettevõtte tootmistegevusega, käidi farmis, juustukojas, tutvuti farmi kaupluse tööga, sh müügi protsessiga, seejärel koguneti ettevõtte puhkeruumi, kus vestlusringis saadi põhjalik ülevaade ettevõtte juhtimisest ja kuulati osalejate tagasisidet nähtust-kuuldust. Kõikides õpiringides oli osalejatel elav huvi ning esitati mitmeid küsimusi. Viimasel kokkusaamisel ehk Tartu üritusel oli eksperdi roll abistada osalejaid aktiivsel diskussioonil. See andis hea tulemuse, ekspert esitas ka mõned provokatiivsed küsimused, mis kutsusid arutelul osalejaid aktiivselt avaldama oma arvamust ja esitama uusi küsimusi. Hea tulemuse andis teemade illustreerimine praktiliste näidetega.

Viimane ehk kokkuvõttev õpiring toimus Tartus, EMÜ Mahekeskuses. Kokkuvõtva õpiringi sissejuhatavas osas tuletas Merry Aart meelde õpiringi metoodikat: eesmärki, õpiringi protsessi ja põhitõdesid. Kasutades Ivar Raavi juhtimiskoolituse materjale (kokkulepe olemas) tuletati meelde ettevõtte juhtimisprotsesside olulisi tegureid, juhtide ajakasutust, ülesandeid, arutleti juhtimisstiilide üle, räägiti vestlusest juhi ja alluva vahel, arutleti hea meeskonna suhtlemistasandite üle. Ohvri mentaliteedist ja võimalustest sellest välja tulla, kulus aega.

Arutelu kulges usalduslikus, mõistvas, kuid kohati ka kirglikus õhkkonnas. Mitu õpiringis osalejat said materjali ja hoogu aruteluks enesejuhtimise teemadel, tekkis mõttevahetus konflikt-situatsioonidest meeskonnas ja konfliktide lahendamise võimalustest konkreetsetel näidetel. Üks õpiringis osaleja jõudis tõdemuseni, et tema ettevõtte vajab kas koolitust või mentorlust (suhtlemine osalejate vahel jätkub). Üks osaleja jõudis enda suhtes järeldusele, et ta ei saa sotsiaaltöötaja olla, vaid ta on ettevõtte juht. Kõik osalejad mõtlesid kaasa – see on õpiringi hea tulemus!

Õpiring sai kokkuvõtteks väga positiivse hinnangu. Arutleti teemadel: kas õpiring, koolitus, grupitöö või isegi videotreening, kuid lõppkokkuvõttes tõdesid osalejad, et sõltub situatsioonist, eesmärgist, osalejatest – kõik meetodid on olulised, kui neid kasutatakse asjakohaselt. Osalejate ettepanek oli, et õpiringi meetod on ettevõtjatele kasulik ja huvitav, õpiringide toimimist tuleb edaspidi toetada vastavalt võimalustele.

Koolitus Liidrite Kool - naisjuhid

Korraldaja METK koostöös Eestimaa Talupidajate Keskliiduga.

Aeg ja koht: 15.-16. novembril Pärnus, Estonia Resort SPA ja Konverentsikeskuses

Teave veebis <https://www.pikk.ee/sundmus/liidrite-kool-naisjuhid/>

Osalejate arv: 11

Koolitusel osalesid lektoritena Kaja Piirfeldt, Kerli Ats ja Ester Eemois.

Kahepäevase koolituse raames keskenduti sektorite naisjuhtide valudele, uurisime, et miks on naiste hulgas juhte ja ettevõtjaid vähem kui meeste hulgas, mis hoiab naisi tagasi ning keskenduti naiste karjääri ja juhtimisega seotud väljakutsetele.

Tugivõrgustiku puudumine, eriti kodus, piirab naiste võimalusi. Ajaloolised ja ühiskondlikud ootused eeldavad, et naised peaksid olema kodused, mis teeb juhtimise ja emaduse ühitamise keeruliseks. Samuti on meeste ego ja nende valmisolek partneri karjääri toetada olulised teemad. Rõhutati enesekindluse ja enesekehtestamise olulisust ning käsitleti ka ettevõttesisesid konkurentsiprobleeme ja naiste omavahelist kadedust. Teemade hulka kuulusid ka MeToo liikumise mõjud, naiste esinduslikkusega seotud kulud ja naiste logistilised väljakutsed töö ja pere vahel.

Keskenduti vanade meeste domineerimisele juhtivatel positsioonidel, mis piirab uute talentide, eriti naiste, võimalusi. Naised peavad pidevalt ennast tõestama, mis võib viia läbipõlemiseni. Samuti toodi välja, et naiste vähene toetus üksteisele ja eeskujude puudumine mõjutab nende karjääri. Grupp arutas palgalõhe probleemi ja vajadust enesekehtestamise ning oma õiguste eest seismise järele.

Keskenduti ühiskondlikule survele, mis mõjutab naiste karjäärivalikuid. Rõhutati, kuidas naiste ambitsioonid sageli allutatakse pere prioriteetidele. Eeldused, nagu laste haigestumine või võimalik rasedus, piiravad naiste karjäärivõimalusi. Arutelu hõlmas ka ühiskondlikke tõekspidamisi, mis ei soosi naisi juhtpositsioonidel, ning et naised on sageli pigem taustajõud kui esiplaanil olevad juhid.

Aruteludes keskenduti lisaks enesekindluse ja nähtavuse tähtsusele, eriti professionaalses kontekstis. Enesekindlus defineeriti kui mugavustunne nii tuttavas kui võõras seltskonnas, julgust esineda ja sõna sekka öelda. Arutati, kuidas enesekindlus võib mõnikord tunduda ülbusena, kuid see sõltub selle väljendamisest. Enesekindluse allikateks peeti isiklikku rahulolu, hirmu puudumist eksimise ees ja adekvaatset enesehinnangut, mis hõlmab oma tugevuste ja nõrkuste tundmist. Enesekindluse tõstmiseks peeti oluliseks saavutusi, perekonna ja kolleegide tunnustust, pidevat enda harimist ja tööalaseid edusamme. Tagasiside, nii positiivne kui ka konstruktiivne kriitika, oli samuti oluline tegur. Ebakindlust tekitavateks teguriteks loeti hirm eksimise ees, selgusetus karjääriplaanis ja võrdlemine teistega.

Aruteludes tõsteti esile eeskujude tugevusi - Inimesi imetletakse nende selge mõtlemise, eneseväljendusoskuse, tasakaalukuse ja julguse eest eriarvamusele jääda. Nähtavuse olulisust rõhutati kui vahendit oma väärtuste jagamiseks ja inspireerimiseks, muudatuste elluviimiseks ja maine kujundamisel. Autentsus ja kredibiilsus peeti nähtavuse juures oluliseks. Aruteludes käsitleti ka väljakutseid, mis kaasnevad enda nähtavaks tegemisega, nagu oluliste teemade tuvastamine ja inimeste tähelepanu hoidmine. Isikliku brändi loomist sotsiaalmeedias ja meedias peeti üheks viisiks suurendada oma nähtavust. **Oma miks ja väärtuspakkumine, läbipaistvus. LAPSED LAUTA!**

Koolitus Liidrite Kool - lahinguväljal

Korraldaja METK koostöös Eestimaa Talupidajate Keskliiduga.

Aeg ja koht: 30. novembril – 1. detsembril 2023.a. Pärnus, Estonia Resort SPA ja Konverentsikeskuses

Teave veebis <https://www.pikk.ee/sundmus/liidrite-kool-lahinguväljal/>

Osalejate arv: 11

Teemad ja lektorid: "Combat Ready" – Rainer Eluri ja Juhi areng – Kerli Ats

"Combat Ready" koolitus rõhutas juhtimist kui vajalikku oskust keerulistes ja muutuvates olukordades nagu lahingukeskkond. Koolitusel keskenduti kiirete muutuste, informatsiooni puuduse, ressursside nappuse, stressi ja vigade kõrge hinna mõistmisele. Koolitus tõstis esile vajadust reaalses keskkonnas treenida ja kultuuri ning väärtuste, eriti vastutuse võtmise kultuuri tähtsustamist. Juhtimise printsiibid, nagu "kata ja liigu", lihtsus, prioriseerimine ja hajutatud juhtimine olid koolituse keskmes. Samuti rõhutati koostöö ja suhtlemise tähtsust ning vastutuse võtmise kultuuri õpetamist, kasutades selleks praktilisi harjutusi ja rollimänge.

Juhi areng koolituse raames keskenduti laiemalt juhtimisoskuste arendamisele organisatsioonilises kontekstis. See koolitus rõhutas juhtimise tähtsust organisatsioonide edu ja tulemuslikkuse tagamisel ning juhtide rolli meeskonna motiveerimisel, töötajate arendamisel ja strateegiliste eesmärkide saavutamisel. Koolitus tutvustas olulisi juhtimisoskusi nagu suhtlemine, probleemide lahendamine, otsustusvõime ja meeskonnatöö ning tõi välja muutuste juhtimise olulisuse. Lisaks käsitleti uusi juhtimistrende ja põllumajandusjuhtimise eripärasid.

Koolituse lõpp sisaldas erinevaid arendamise tööriistu, nagu koolitused, mentorlus ja enesehindamine, rõhutades juhtimise pidevat arengut. Mõlemad koolitused toetasid juhtide arengut, kuid "Combat Ready" keskendus rohkem praktilistele ja situatsioonipõhiste oskustele keerulistes oludes, samas kui juhi areng pakkus laiemat vaadet juhtimisele organisatsioonilises ja strateegilises kontekstis juhtidel saavutada oma potentsiaali ja viia oma organisatsioonid edule.

Koolitus Põllumajandusettevõtte (töö)keskkonna arendamine

Korraldaja METK koostöös Kajakool OÜga.

Aeg ja koht: 28. detsembril Harjumaal

Koolituse lektorid Kaja Piirfeldt, Kaia Vask Eesti Ametühingute Keskliidust.

Teave veebis <https://www.pikk.ee/sundmus/tookeskkonna-arendamine/>

Osalejate arv: 10. Koolitusele registreerus 13 osalejat, kellest kohale jõudis 10. Registreerunud osalejatest 2 teatas oma haigestumisest.

Osalejate hulgas olid peamiselt ettevõtete juhid, sh Eesti Tõulooma Kasvatajate Ühistu juht oli suurima töötajate arvuga organisatsiooni esindaja. 2 osalejat olid ise praktikajuhendamise ja koolitamise kogemusega. Kokkupuude töötajate värbamisega oli kõikidel osalejatel eelnevast kogemusest olemas.

Lühikokkuvõte

Koolitusel käsitleti lisaks ametühingute rollile alljärgnevaid teemasid: väärtuspõhine värbamine, töötajate toetamine tööprotsessides, juhi vastutus ja võimalused, atraktiivse töökuulutuse koostamine.

Koolitus toimus aktiivõppe vormis, kus osalejad said mh võrrelda töökuulutusi põllumajandussektoris, koostada ise atraktiivse töökuulutuse ja analüüsida avalikke ja kaasõppurite kuulutusi. Kaardistasime töökuulutuse ja vestlusele saabuvate kandidaatide omavahelisi seoseid. Rääksime töövestluse läbiviimisest, sh väärtuspõhisest värbamisest, selle mõjust hilisemale töösuhtele ja vastastikusele rahulolule. Puudutasime töökeskkonda ja töötaja toetamist tööprotsessis, samuti praktikantide temaatikat. Grupitöodes arutlesime praktikantide kaasamise vajaduste ja võimaluste üle, arutlesime mõju ja suurema sektoriülese kasu üle, mida hea praktikakogemus pakub.

Antud teemal on kaasaegset koolitamist ja info jagamist väga vaja. Näiteks analüüsisid koolitusel osalejad Eesti ühe suurima tööportaali põllumajanduse ja metsanduse valdkonna tööpakkumisi ja mitte ükski avaldatud kuulutustest ei vastanud atraktiivse töökuulutuse põhiprintsiipidele. Tagasiside koolitusele oli piinlikult positiivne, üheselt jäi kõlama seisukoht, et teemad vajaksid põhjalikumalt käsitlemist ja koolitus oleks võinud olla oluliselt pikem.

Märksõnad millega koolitust tagasisidestati: informatiivne, praktiline, lõbus, vajalik; kaasajastatud teemakäsitus, väga tore ja arendav; paras grupi suurus ja hea asukoht, vajalik teema, professionaalne koolitaja; hea tempokas koolitus; kompaktned, pirukad olid head ja hea uudne vaade olulisele teemale.

Arvestades teravat tööjõupuudust sektoris ja tööandjate väheseid teadmisi kaasaegse töökeskkonna loomisest arendamisest ja väärtuspõhisest värbamisest oleks selliseid koolitusi vajalik edaspidi korraldada. Kindlasti peaks olema õppepäeva pikkus suurem, sobilik oleks 8 akadeemilist tundi või ka kahepäevane koolitus.

Keskkonna teemade tegevused

Horisontaalse valdkonna ÜhendPIP-1 lepingu raames korraldati üks maheuringute tutvustus (sobitus KSM õppeks) ning 6 taastava põllumajanduse infopäeva: nendest kaks EPKK poolt valdavalt tavapõllumajandusootjatele, kaks MaheKogu poolt peamiselt mahetootjatele ning kaks METK ja MTÜ Northern Roots meeskonnaga ettevõtetes.

Põllupäev: mahetaimekasvatuse uuringute tutvustus

Põllupäev toimus 07.07.2023 Kuusiku katsekeskuses, Raplamaal

Osalejate arv: 50 osalejat, peamiselt mahetaimekasvatavad

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu koostöös Maaelu Teadmuskusega

Teave veebis:

- <https://www.pikk.ee/sundmus/pollupaev-metki-mahetaimekasvatuse-uuringute-tutvustus-kuusikul/>
- https://www.maheklubi.ee/syndmused/2023_07_07/syndmus/pollupaev-metki-mahetaimekasvatuse-uuringute-tutvustus-kuusikul/

Foto Elen Peetsmann

Sündmuse lühikirjeldus: Maaelu Teadmuskuse mahe- ja tavaviljeluse viljavahelduste katsete tulemusi ja haljasväetise segude katse mõjust talinisule tutvustas Karli Sepp. Katsetel esinevatest taimehaigustest tegi ülevaate Elina Karron ja kimalaste seire tulemusi tutvustas Eneli Viik. Põllulindude arvukusest ja liigirikkustest rääkis Jaanus Elts Eesti Ornitoloogia Ühingust.

Osalejate tagasiside ja ettepanekud teemade osas. Osalejaid jäid infopäeva sisu ja korraldusega rahule. Tootjate jaoks on Kuusiku õppepäev iga-aastane kohtumispaik, kus saab kogemusi jagada. Teemade osas soovitakse infot teraviljasortide kohta, infot mesika sobivust vahekultuuriks ja haljasväetiseks võrreldes ristikuga ning teavet tatra kasvatamise kohta.

Taastava põllumajanduse infopäev ettevõttes Väandra AS külastusega

Korraldaja: METK ja MTÜ Northern Roots

Aeg: 2. novembril 2023.

Koht: Infopäeva esimene osa (teoreetiline osa) toimus Väandra Kultuurimajas ning teises osas (praktiline osa) külastati põllumajandusettevõtet Väandra AS.

Osalejate arv: 79 osalejat, sh 4 esinejat

Infopäeva kestvus oli 6 akadeemilist tundi ning see läks arvesse keskkonnasõbraliku majandamise toetuse kohustusliku koolitusena.

Teemad ja lektorid

- Väandra AS kogemus viljavahelduse, vahekultuuride ning veekaitsepraktikatega – Margus Lepp (Väandra AS)
- Viljavaheldus ja vahekultuuride kasvatamine erinevatel muldadel – Meelis Värnik (KEVILI)
- Northern Roots taastava põllumajanduse foorum – Jakob Johan Lindam (Aru Põllumajanduse OÜ)
- Arutelu: Taastav põllumajandus kui tuleviku suund? – Margus Lepp (Väandra AS), Meelis Värnik (KEVILI), Jakob Johan Lindam (Aru Põllumajanduse OÜ), Sander Hiire (Mäemõisa OÜ)
- Väandra AS külastus (põllujalutus, farmi külastus), liikumine oma autodega

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/taastava-pollumajanduse-ip-1/>

Sisukokkuvõte

Taastava põllumajanduse infopäev Väandra AS külastusega osutus põllumajandustootjate seas väga populaarseks.

Infopäeva teoreetilises osas keskenduti viljavaheldusele ja vahekultuuride kasvatamisele, mis on taastava põllumajanduse praktikad. Margus Lepp Väandra AS-ist jagas oma kogemust vahekultuuride kasvatamisest, mille eesmärk on saavutada parem mullatervis. See toetab mullaelustikku, tugevdab taimi (parem vastupanu stressitingimustele), vähendab sisendite kasutamist, soodustab mullas toitainete säilitamist ning vähendab keskkonnakoormust. KEVILI agronoom Meelis Värnik esitles praktilisi näiteid külvikordadest ja viljavaheldusest. Mulla orgaanika suurendamise ja mullaelustiku parendamise jaoks käsitles ta lisaks vahekultuuridele välja haljasväetiskultuuride kasvatamist. Ettekanne käsitles mitmeid praktilisi näiteid nii ebaõnnestumistest kui õnnestumistest. Jakob Johan Lindam tutvustas taastava põllumajanduse kontseptsiooni ning Northern Roots taastava põllumajanduse foorumit, selle tekkelugu (kuidas Aru Põllumajandus taastava põllumajanduseni jõudis) ning eesmärki.

Arutelus liitus ettekannete tegijatega Sander Hiire Mäemõisa OÜ-st, kes jagas ka oma kogemust taastava põllumajandusega. Arutelus koorus välja küsimus, kas eesti keeles „taastav põllumajandus“ on parim mõiste, paremini võiks kõlada „kestlik/jätkusuutlik põllumajandus“. Kõik osalejad leidsid, et taastav põllumajandus oma on tuleviku suund ning rõhutasid mullatervise tähtsust, mis on jätkusuutlikkuse aluseks.

Väandra AS külastuse raames külastati 3 vahekultuuri põldu ja farmi, kus keskenduti sõnniku separatsiooni tehnoloogial. Infopäeval osalejad küsisid terve päeva jooksul aktiivselt küsimusi ning osalesid aruteludes.

Taastava põllumajanduse infopäev ettevõttes Sadala Agro külastusega

Korraldaja: METK ja MTÜ Northern Roots

Aeg: 7. novembril 2023.

Koht: Infopäeva esimene osa (teoreetiline osa) toimus Vaiatu küla Rahvamajas ning teises osas (praktiline osa) külastati põllumajandusettevõtet Sadala Agro.

Osalejate arv: 79 osalejat, sh 4 esinejat

Infopäeva kestvus oli 6 akadeemilist tundi ning see läks arvesse keskkonnasõbraliku majandamise toetuse kohustusliku koolitusena.

Päevakava:

- Sadala Agro kogemus otsekülvi ja erinevate keskkonnaalaste koostööprojektidega – Ahti Kalde (Sadala Agro)
- Life IP Loodusrikas Eesti projekti ja Sadala Agro koostööprojekti tutvustamine – Kristiina Jürisoo, Krista Takkis1 (Tartu Ülikool)
- Northern Roots taastava põllumajanduse foorum – Karl Lindam (Aru Põllumajanduse OÜ)
- Arutelu: Taastav põllumajandus, millist rolli mängib tehnoloogia? – Ahti Kalde (Sadala Agro), Krista Takkis1 (Tartu Ülikool), Jaan Ahlberg (Avanduse Agro OÜ)
- Sadala Agro külastus (põllujalutus, farmi külastus), liikumine bussidega

Teave veebil: <https://www.pikk.ee/sundmus/taastava-pollumajanduse-ip-2/>

Sisukokkuvõte

Taastava põllumajanduse infopäev Sadala Agro külastusega osutus põllumajandustootjate seas väga populaarseks. Infopäeva teoreetiline osa keskendus tehnoloogilistele lahendustele, fookuses oli otsekülv ja vahekultuuride kasvatamine.

Sadala Agro andis ülevaate ettevõttes kasutatavatest praktilistest meetoditest ja lahendustest, et liikuda kestliku põllumajanduse suunas. Rõhutades, et kestliku põllumajandustootmise eelduseks on 3 komponenti: 1) teadmised, 2) viljavaheldus, 3) tehnoloogia. Oma esitluses tõi Ahti praktilisi näiteid

viljavahelduse, vahekultuuride kasvatamise, bioloogilise mitmekesisuse säilitamise, ringbiomajanduse ja tehnoloogia kohta (ribaharimine- ja külv, otsekülv) ning illustreeris otsekülvile üleminekul kaasnenud kulude kokkuhoidu 2023. aasta kultuuride rajamise näitega.

Tartu Ülikooli ja LIFE IP Loodusrikas Eesti projektijuht Kristiina Jürisoo tutvustas projekti ning selle seost põllumajandusega. Ta andis ülevaate kliimamuutuste mõjust maakasutusele ja elurikkuse langustrendist põllumajandusmaastikes ning tutvustas Keskkonnaagentuuri tehtud kaardistust Eesti põllumajanduslike ökosüsteemide seisundiklassidest. LIFE IP projekti eesmärk on anda ülevaade elurikkust toetavatest võtetest põllumajandusmaastikes, keskendudes maastikuelementidele. Sadala Agro on projekti partner, kus viiakse läbi demoala katse – 58 ha põld, kus rakendatakse ribatöötamise meetodit. Karl Lindam tutvustas taastava põllumajanduse kontseptsiooni ning Northern Roots taastava põllumajanduse foorumit, selle tekkelugu (kuidas Aru Põllumajandus taastava põllumajanduseni jõudis) ning eesmärki.

Arutelus liitus Jaan Ahlberg Avanduse Agro OÜ-st, kes jagas ka oma kogemust otsekülvi ja taastava põllumajandusega. Arutelus keskenduti tehnoloogia rollile taastavas põllumajanduses ning käsitleti otsekülvi, sellega kaasnevat väljakutset üleminekuperioodil nagu suur alginvesteeringu mahtu kui ka strateegilise planeerimise/teadmiste vajadus. Samas pakub otsekülv mitmeid positiivseid hüvesid nagu mullaharimise vähendamine ja kulude vähendamine.

Sadala Agro külastuse raames külastati 5 põldu, kus sai näha erinevate tehnoloogiatega rajatud põlde ja vahekultuure. Infopäeval osalejad küsisid terve päeva jooksul aktiivselt küsimusi ning osalesid aruteludes.

Taastav põllumajandus - veebis

Infopäev toimus 04.11.2023 veebis (Zoom)

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu koostöös Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskusega

Teave veebis:

- <https://www.pikk.ee/sundmus/taastava-pollumajanduse-infopaev-3/>
- https://www.maheklubi.ee/syndmused/2023_11_04/syndmus/infopaev-valisilektoriga-taastav-pollumajandus/

Osalejate arv: 154 osalejat, taime- ja loomakasvatavad

Sündmuse lühikirjeldus. Infopäeva lektor Olivier de Schaetzen rääkis taastava põllumajanduse põhimõtetest, mullast ja mulla mikrobioloogiast. Eraldi tähelepanu pöörati **kompostimisele** – miks me peaksime komposti kasutama, komposti kasutamise mõju mullale ja erinevad kompostimismeetodid (koos valmistamisjuhistega).

Osalejate tagasiside ja ettepanekud teemade osas. Osalejate tagasiside oli hea. Lektorit hinnati väga asjatundlikuks ja mainiti, et meeldis see, et lektor läks teemasse süvitsi. Osalejate tagasiside näitas, et inimesi huvitavad jätkuvalt mullaga seonduvad teemad, vahekultuurid ja süsiniku jalajälje arvutamine. Soovitakse ka praktilisi kompostimiskoolitusi. Mainiti ka loomakasvatuse ja aianduse integreerimise võimaluste tutvustamist praktikute poolt. Valdav osa tagasiside andjatest vastas uute teadmiste saamist puudutavale küsimusele, et nad said päris palju uut infot.

Mahetaimekasvatuse infopäev: taastava põllumajanduse võtted

Infopäev toimus 14.12.2023 veebis (Zoom)

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu koostöös Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutusega

Osalejate arv: 100 osalejat, peamiselt mahetaimekasvatajad.

Teave veebis:

- <https://www.pikk.ee/sundmus/mahetaimekasvatuse-infopaev-valislektoriga-taastava-pollumajanduse-votted/>
- https://www.maheklubi.ee/syndmused/2023_12_14/syndmus/mahetaimekasvatuse-infopaev-valislektoriga-taastava-pollumajanduse-votted/

Sündmuse lühikirjeldus: Lektor Dietmar Näser, kes on tunnustatud taastava põllumajanduse liikumise spetsialist Saksamaalt ja kirjutanud raamatu taastavast põllumajandusest "*Regenerative Landwirtschaft: Bodenleben und Pflanzenstoffwechsel verstehen*", tegi sissevaate taastava põllumajanduse põhimõtetele ja praktikatesse. Ta tõi välja, kui oluline on mõista mulla elustiku ja taimede vahelisi seoseid, huumust ja mulla süsinikku, mulla struktuuri. Ta tõi ka taastava põllumajanduse võtete rakendamise praktilisi näiteid põllukultuuride kasvatamisel nii kergematel kui ka raskematel muldadel. Lisaks andis lektor võimaluse jätkusündmuseks, et osalejad saaksid oma probleemidele ja küsimustele mõelda ning paari päeva pärast uuesti lektoriga üle veebi kohtuda ja teemasid arutada.

Osalejate tagasiside ja ettepanekud teemade osas. Osalejad hindasid infopäeva väga heaks ja informatiivseks. Leiti sedagi, et mõtteainet sai liigagi palju ja uut infot andis seedida. Leiti, et sellise teema puhul oleks vaja infopäevade seeriat, kus järjest võetakse ette erinevad aspektid põhjalikumalt ning kombinatsioonis põldude külastusega. Igal juhul on mahetootjate jaoks taastava põllumajanduse võtete rakendamine osaliselt juba tootmissüsteemi osa ning seega on võimalik taastavaid meetodeid efektiivselt rakendada. Vaja on aga rohkem praktilist informatsiooni ja kogemuste vahetamist.

Aiandus

Väikepõllumajandustootmise turule

Infopäev toimus 09.10.2023 veebis (Zoom)

Korraldaja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu koostöös Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskusega

Teave veebis:

- <https://www.pikk.ee/sundmus/infopaev-vaikepollumajandustootmine-turule/>
- https://www.maheklubi.ee/syndmused/2023_10_09/syndmus/infopaev-valislektoriga-veebis-vaikepollumajandustootmine-turule/

Osalejate arv: 122 osalejat, peamiselt aiandusega tegelejad

Sündmuse lühikirjeldus. Rõhk oli mitmekesise kultuuride valikuga väikeaiandusel. Välislektoriks on turuaiandusega tegelev Rootsi tootja Ylva Lundin ettevõttest Östängs Gård. Kasutatakse permakultuuri põhimõtteid. Kasvatatakse köögivilju, marju ja puuvilju, peetakse mesilasi, lambaid ja kodulinde. Toodang müüakse otse tarbijale. Lektor andis palju praktilisi soovitusi, nt kuidas turuaiandusega alustada, kuidas koostada külvikalender, mis tagaks

pideva toodete pakkumise võimalikult pika perioodi jooksul, milliseid aiatööriistu kasutada, kuidas turundada jne.

Osalejate tagasiside ja ettepanekud teemade osas. Infopäev sai väga hea tagasiside, rõhutati seda, et lektor andis oma praktilisest kogemusest lähtuvaid soovitusi, kusjuures rääkis ausalt ka tehtud vigadest. Positiivselt toodi välja ka seda, et lektor kirjeldas põhjalikult, kuidas planeerida külvid selliselt, et kevadest hilissügiseni oleks piisavalt lai valik müüdavaid saadusi ja et ka talvel oleks midagi müüa. Ka edaspidi soovitakse kuulda erinevate praktikute kogemusi, soovitakse ka praktilisi koolitusi ettevõtetes ja õppereise riikidesse, kus on pikaajalise turuaianduse kogemusega tootjaid (nt Rootis, Inglismaa, Austria).

Loomakasvatus

Horisontaalse valdkonna sees toimunud loomakasvatusega seotud tegevused olid Lihaveisekasvatuse õpiring Saaremaal, farminarid (seakasvatus, vutikasvatus), mahemesinduse infopäev, veebiinfopäev välislektoriga „Põllumajandusloomade aretus“ ja 2 veebiinfopäeva „Bioturvalisus linnukasvatusest“. Välja anti ajakirja Tõuloomakasvatus 2 numbrit ja Videofilmid karjatamisest lambakasvatases.

Infopäev Põllumajanduse telgitagused - linnukasvatuse farminar

Aeg ja koht: 6. detsembril 2023 toimus infopäevade sarja Põllumajanduse telgitagused raames vutikasvatuse teemaline farminar. Farminaril külastasime Estfarmi Vutifarm OÜ farmi.

Korraldajad: METK (teadmussiirde teenistus) ja Eesti Linnukasvatajate Selts

Teave veebis ja järelvaatamise link: <https://www.pikk.ee/sundmus/farminar-vutikasvatusest/>.

Osalejate arv: 26. Osalejate hulgas oli linnukasvatajaid, põllumajandusettevõtjad ja mahetalupidaja.

Sündmuse lühikirjeldus:

Farminari formaat sisaldab endas veebiseminari ja farmikülastuse elemente – infopäev toimub ettevõttes ja infopäeval esinevad valdkonna praktikud; tutvustatakse ettevõtet ja võimaldatakse osalejatel farmis ringi vaadata ning küsimusi küsida; osaleda on võimalik veebi vahendusel; farmi külastust kantakse osalejate jaoks üle veebisilla vahendusel.

Vutikasvatuse teemalisel farminaril käsitlesid Eesti Linnukasvatajate Seltsi liikmed Janek Prits ja Anne Helme teemasid vuti ajaloost, eesti vuti põlvnemisest, erinevatest vuttide liikidest ja enimkasvatatud vutitõudest Eestis. Lisaks räägiti farmis pidamistingimusest Eesti Linnukasvatajate Seltsi liikme LindlaFarm OÜ näitel ning toodi välja, kui olulisel kohal on linnukasvatuse juures bioturvalisus. Seejärel viidi osalejad veebi teel Janek Pritsi eestvedamisel farmi jalutuskäigule, kus oli võimalik osalejatel näha, millistel tingimustel vutte Estfarmi Vutifarmis peetakse.

Osalejate tagasiside: Tagasiside laekus 6 inimeselt, kellest neli hindasid üritust väga heaks ning ülejäänud heaks. Toodi välja, et Maaelu Teadmuskeskus võiks korraldada üritusi ka järgmistel teemadel: kalakasvatus, linnukasvatus (erinevad liigid ja tõud), hobusekasvatus (hobusekasvatavate arvamusel), köögiviljakasvatus (hobikasvatavatele), kaevamisvaba põllumajandus, katteviljelus.

Korraldajate tagasiside:

Eesti Linnukasvatavate Seltsi liikmed (Anne Helme, Liis Samuel, Anneli Prits ja Janek Prits): Kuna vutifarmis puudub internet, oli peamiseks ülesandeks tekitada farmi wifi. Samuti oli vajalik läbi katsetada, et kõikides seadmetes, kust ülekanne toimus, oleks tagatud hea internetiühendus, toimivad kaamerad ja mikrofonid. Ette tuli ka ootamatuseid (vahetult enne otseülekannet tekkinud probleem kaameraga; ühe arvuti internetiühendus osutus puudulikuks vaatamata eelproovile), kuid need tehnilised probleemid said enne otseülekannet kiirelt lahendatud.

Praktilise poole pealt oleksime pidanud esimesel farminaril tegema pikemalt otseülekannet, et anda rohkem nõuandeid. Kuid kuna vajalikku materjali, mis loenguna edasi anda oli palju, jäi ülekanne farmist lühemaks ja loodame rohkelt küsimusi teises farminaris.

Osalejatelt oleks oodanud veidi rohkem küsimusi ja tähelepanekuid. Õnneks mõningaid küsimusi siiski esitati ja tundus, et inimesi huvitab antud teema. Kahjuks ei võimalda see formaat farminari läbiviijate jaoks ülevaadet, kes on kuulajaskond. Kas tegemist on tulevaste või praeguste vutikasvatavatega, kui suured on nende vutifarmid, millised on varasemad kogemused jne. Sellist infot omades oleks lihtsam farminari koostada – millest rohkem, millest vähem rääkida. Samas on arusaadav, et kuulajaskond ongi väga erinev ning kõik teemad tuleb läbi võtta. Osalejatel on alati võimalik huvitavaid küsimusi juurde küsida.

Üldjoontes võib farminariga rahule jääda. Oleme rõõmuga valmis ka edaspidi farminare läbi viima. Järgmine teema võiks olla nt "Küülikukasvatus".

METK (Anna Marie Reimann): Üritus õnnestus ning Eesti Linnukasvatavate Seltsi liikmetel oli tehniline pool väga hästi läbi mõeldud. Küll aga pidime omalt poolt hoolitsemata teatud ülesannete eest Zoomi keskkonnas. Järgmiseks farminariks soovitasin korraldajatel lisada slaididele rohkem visuaalseid materjale, et osalejatel oleks põnevam esitlust jälgida. Lisaks tuleks teha päevakavas muudatusi, et esitluse osa ei kujuneks liiga pikaks. Veebiseminari keskele võiks jääda üks 15-minutiline paus ning seejärel saaks läbi viia otseülekande farmis. Pärast ülekanne saaksime jätkata esitlustega. Sellisel kujul oleks osalejatel teatud vaheldus ning ka paus oleks hästi ajastatud.

Infopäev „Põllumajandusloomade aretus”

Korraldaja: Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Aeg: 27. november 2023 kell 10.00 – 16.30

Koht: Eesti Maaülikooli Tehnikamaja, Tartu

Osalenute arv: 29 inimest

Teave

veebis:

<https://www.pikk.ee/sundmus/epkk-infopaev-pollumajandusloomade-aretus-2/>

Eesmärk: Infopäeva eesmärk on keskenduda rohumaaaveisekasvatuse efektiivsusele.

Sisu tutvustus: Lektor Troy Rowani ettekanded keskendusid sellele, kuidas valida sobivaid loomi rohumaaaveisekasvatuse jaoks ning kuidas majanduslikult tõhusalt kasvatada ammlehmi. Ta tutvustas ka genoomtestide kasutamist aretusloomade valikul, peatudes pikemalt sellel, kuidas testi tulemusi tõlgendada. Lisaks jagas ta teadmisi teadlike valikute tegemise kohta ristamisel ning kuidas teenida kasumit heteroosi kaudu. Lõpuks andis ta praktilisi näpunäiteid põuaga toimetulekuks karjamaadel.

Tagasiside kokkuvõte: Infopäeva tagasiside oli valdavalt positiivne ja rahulolu lektori valikuga oli kõrge. Tagasisidet andis 7 inimest. Osalejad jäid päevaga väga rahule ning hindasid võimalust kuulata rahvusvahelise kogemusega lektorit. Kiideti ka võimalust füüsiliselt ühes ruumis viibida.

Tagasisides tõi üks osalejatest välja, et päris uusi teadmisi saadi infopäevalt vähe, aga infopäev aitas olemasolevaid teadmisi paremini struktureerida. Korduvalt toodi tagasisides välja, et lektori võimekus keerulist teemat selgitada laiale publikule oli tunnustust väärt ning osalejad pidasid seda parimaks selle teemaliseks õppepäevaks Eestis.

Tulemuslikkuse analüüs: Infopäev, mis keskendus rohumaaaveisekasvatuse efektiivsusele, sai üldiselt positiivse tagasiside. Osalejad olid rahul rahvusvahelise kogemusega lektori valikuga ning hindasid võimalust füüsiliselt ühes ruumis osaleda. Osalejate jaoks oli infopäev positiivne kogemus, mis toetas olemasolevate teadmiste süvendamist ja praktiliste näpunäidete saamist.

Infopäev Bioturvalisus linnukasvatusevõttes

Korraldaja: Maaelu Edendamise Sihtasutus

Toimus 11. november 2023 veebis

Teave veebilehel

<https://www.pikk.ee/sundmus/infopaev-bioturvalisus-linnukasvatusevottes-veebis-2/>

Osalejate arv ja profiil: osalenute arv 43 inimest, registreerunute arv 56 inimest.

Eesmärk: Eesmärk on tutvustada parimaid tavasid ja teadmisi lindude tervise, toitumise ning ohutuse tagamiseks farmides, edendades seeläbi

tootmise efektiivsust ja lindude heaolu. Infopäeva raames antakse linnukasvatajatele ülevaade bioohutuse nõuetest linnukasvatustevõttes.

Lektorid ja teemad: Janek Prits, kes on Foodest Baltic OÜ ja Estfarm OÜ juht, Eesti Linnukasvatajate Selts'i juhatuse liige. Tegeleb linnukasvatusega, omab erinevate linnuliikide- ja tõugude kolleksiooni. Estfarm OÜ on EMÜ teadus- ja õppebaas ning vuti aretusfarm Eestis. Omab põllumajandustootja 4 ja 5 taseme kutset linnukasvatuse erialal. Omab Veterinaar- ja Toiduameti poolt väljastatud kodulindude, jäneseliste, veiste, sigade, lammaste tapatoimingute teostaja pädevustunnistust ning lindude ja loomade veo, juhtide ja vedajate pädevustunnistust. On tegev Järvamaa Kutsehariduskeskuses linnukasvatuse ja karusloomakasvatuse küülikukasvatusevaldkonna 4 ja 5 kutsetaseme erialaõppejõuna. Infopäeva teema Bioturvalisus linnukasvatustevõttes

Tagasiside osalejatelt: Infopäevale andis kirjalikku tagasisidet 11 osalenut. Infopäeval osalenutelt küsiti tagasisidet 5 palli skaalal, millest 1 oli väga halb ja 5 väga hea. Tagasiside põhjal oli hinnang infopäeva sisule 4,45. Hinnang lektorile 4,54, hinnang koolitusele üldiselt 4,73 ja küsimus, kas infopäeva andis koolitusel osalenule töös vajalikke lisateadmisi ja oli kasulik, sai indeksi 4,09.

Koolitusel osalenutelt küsiti ka, et millistel teemadel võiks veel edaspidi koolitusi/infopäevi korraldada. Vastused sellele olid järgmised:

- Koduloomade ja lindude heaolu teema
- Toetused, põllumajandusloomade ja -lindude kasvatamise nõuded
- Esmaabi lindudele ja veistele
- Konkreetsete nõuete täitmine kõikvõimalikel teemadel mida nõuavad linnukasvatust kontrollivad ametid alates bioohutusest kuni pakenduskeskuste rajamise ja pidamise nõuetest, haudejaamade nõuetest ja rajamisest, kuidas jõuda munadega, lihaga poodidesse jpm
- Linnukasvatuse, linna haigused
- Pakendikeskuse loomine.
- Maapiirkondades maaeluga seonduvad kõik koolitused
- nõuded ja moodused sõnniku kogumisel ja käitlemisel. Infopäevad seaduseuuenduste ja uute nõuete kohta on samuti väga oodatud.

Vastanutest 7 inimest said info infopäeva toimumise kohta Facebookist, üks inimene leidis info pikk.ee lehelt ning kaks inimest sõbralt/tuttavalt.

Infopäev Bioturvalisuse kava koostamine linnukasvatustevõttes

Korraldaja: Maaelu Edendamise Sihtasutus

Toimus 18. november 2023 veebis

Osalejate arv ja profiil: osalenute arv 25 inimest, registreerunute arv 33 inimest.

Teave veebilehel <https://www.pikk.ee/sundmus/infopaev-bioturvalisus-linnukasvatustevottetes-veebis-2/>

Eesmärk: Eesmärk on juhendada osalejaid bioturvalisuse strateegiate kavandamisel, mis tagavad lindude tervise, ennetavad haigusi ning vastavad seaduslikele nõuetele. Kava fookus on riskianalüüsil, bioohutusmeetmetel ja vastutustundlikul juhtimisel linnukasvatuse valdkonnas.

Lektorid ja teemad: Janek Prits, kes on Foodest Baltic OÜ ja Estfarm OÜ juht, Eesti Linnukasvatajate Selts'i juhatuse liige. Tegeleb linnukasvatusega, omab erinevate linnuliikide-

ja tõugude kollektsiooni. Estfarm OÜ on EMÜ teadus- ja õppebaas ning vuti aretusfarm Eestis. Omab põllumajandustootja 4 ja 5 taseme kutset linnukasvatuse erialal. Omab Veterinaar- ja Toiduameti poolt väljastatud kodulindude, jäneseliste, veiste, sigade, lammaste tapatoimingute teostaja pädevustunnistust ning lindude ja loomade veo, juhtide ja vedajate pädevustunnistust. On tegev Järvamaa Kutsehariduskeskuses linnukasvatuse ja karusloomakasvatuse küülikukasvatuse valdkonna 4 ja 5 kutsetaseme erialaõppejõuna. Infopäeva teema Bioturvalisuse kava koostamine linnukasvatuse ettevõttes.

Tagasiside osalejatelt: Infopäeval osalejatelt kirjalikku tagasisidet ei küsitud, kuna enamus inimesi olid samad mis nädal enne toimunud infopäeva. Seega võib tagasisideks lugeda samu soovitusi, mis osalejad andsid infopäeva Bioohutust linnukasvatuse ettevõttes.

Saaremaa Lihaveisekasvatajate õpiring.

Korraldaja: METK koos Saaremaa Nõuandekeskus MTÜga

Õpiringi **juhendasid** konsulendid Jekaterina Näälik ja Lea Toompuu. Aruteludesse kaasati rohumaade asjatundja, jõudluskontrolli ning kokkuostuga tegelevate ettevõtete esindajad

Osalesid Saaremaal tegutsevad lihaveisekasvatajad, kelle loomad on jõudluskontrollis ja on valmis tegema söödaproove oma ettevõttes.

Õpiringis vahetati kogemusi, kuulati ka spetsialistide soovitusi. Esinejaid kutsutakse vastavalt teemale. Kui sai võetud söödaproovid, siis analüüsitakse, kas erinevate söötade korral on loomad kasvanud paremini või halvemini. Selle põhjal said osalejaid otsustada edasise tegevuse ja kas nad vajavad oma ettevõttes ka individuaalset nõustamist (rohumaade rajamine, söödaratsioonid, turustamine jms).

Esimene õpiringi kohtumine toimus 4. aprillil, kohal **10** ettevõtjat. Sakla Seltsimajas. Teemadeks olid: Lihaveisekasvatuse tootmise erinevad nõuded, toetused ja nende nõuded. Lektorid Jekaterina Näälik ja Lea Toompuu. Pärandniitude hooldamine, toetused ja nõuded. Lektor Kadri Kask. Tulemuseks: Lihaveisekasvatajate parem valmisolek toetuste taotlemiseks ja ettevõtlusega tegelemisega kaasnevate nõuete ja kohustuste parem teadmine.

Teine õpiringi kohtumine toimus 5. mail, kohal **10** ettevõtjat. Metsa Johani talus. Teemadeks olid: Rohumaade toiteväärtus ja rohumaade uuendamine. Kuidas toota paremaid söötasid, kuidas säilitada sööta. Arutelu pärandniitude majandamise üle. Võrdleme rohumaad põldudel. Loomade toitumus karjatamisperioodil. Lektoriks Are Selge. Tulemuseks: Paljud tootjad hakkasid mõtlema rohumaade uuendamisele ja seemnesegude kvaliteedi peale.

Kolmas õpiringi kohtumine toimus 20.09.2023.a. kohal **10** ettevõtjat. Lillevälja Loomakasvatuse OÜ-s. Muhu saarel. Teemadeks: Muhu Liha tapamaja külastus. Tapaküpse looma vastuvõtt kohapeal, toodete tutvustus. Muhu Liha TÜ tootmishoone külastus Nõmmkülas. Lillevälja Loomakasvatuse külastus ja loomade ning karjamaade tutvustus. Karjade analüüsi jõudluskontrolli andmete alusel tutvustas Maria Liisa Luur ETKÜ lihaveiste aretusspetsialist. Kokkuvõtte heina ja silo proovidest esitas Lea Toompuu. Heina niiskusmõõtu kasutamise nüansse selgitas Kati Näälik. Tulemuseks kasutatakse rohkem jõudluskontrolli andmeid ja karja kvaliteedi parandamiseks analüüsitakse rohkem sperma kvaliteeti ja tõuge.

Neljas õpiringi kohtumine toimus 19.10.2023 Lümandas. Kohal **10** ettevõtjat. Teemadeks: Lahe Veis OÜ talu uur ja kogemuste vahetamine. Tanel Liivi ja Ants Jõgi. AS Linnamäe Lihatoöstus tutvustas liha turustamist ja kokku ostetava liha kvaliteeti. Liha turu tulevikuülevaade. Lektor Marko Hiimäe. Veiseliha küpsetamine ja toodete degusteerimine. Tulemuseks: Saarlaste mõtted hakkasid liikuma pikaajaliste lepingute koostamise poole, kuhu liha realiseerida ja millise kvaliteediga peab liha olema.

Tänu õpiringile Saaremaa lihavedekasvatatajate väike kogukond koondus ja hakati mõtlema ja tegutsema rohkem teadlikumalt ja ühiselt.

Jätkuteemad edaspidiseks:

- pullvasikate kastreerimine, parema lihakvaliteedi saamise eesmärgil
- jätkusuutlik karjatamine püsirohumaadel, portsjonkarjatamine
- lihavede heaolu ja söötmine talvisel perioodil
- rohumaade rajamine ja hooldamine, kultuuride valik
- Soome lihavedekasvatatajate õppereis.

Toidu tootmine

Toidu tootmise teemal toimus ÜhendPIP raames õppereis Austriasse, anti välja teabeleht (4 lk) Toiduohutuskultuurist ja materjal (28 lk) Mahetoidu kvaliteedi kohta. Sisuliselt toetasid teemat ka esimesel poolaastal toimunud 3 juhtimisteemialist koolitust eelkõige toiduainetööstuse esindajatele ja kaudselt erinevad artiklid-häälingud.

Väiketöötlemise väidete õppereis Austriasse

Korraldaja: METK koos Talumeiereide Liiduga

Aeg: 24.-26.11.23

Ülesanne: 2 päevane reisi Austriasse juustutänavapiirkonda <https://www.kaesestrassen.at/> .

Osalet 7 väiketootjat Eestist ja 1 ettevõtte, kes plaanib tulevikus alustada töötlemist. Osalusasud (a' 200 eurot) maksti eelnevalt Talumeiereide Liidu kontole.

Reisikirjeldus:

Esimesel päeval külastati piirkonnas **Käsestrasse Bregenzerwald** juustukeldrit. Piirkonnas on väga palju farme ja meiereisid, ning otsustati rajada ühine suur juustude laagerdamise kelder. Laagerdatakse vastavalt juustu valmistamise ajale. Täna on keldris tööl 7 juustukeeramise robotit. Tegeletakse turistide

vastuvõtmisega ja piirkonna tutvustamisega. Turustamisega tegelevad üldjuhul tootjad ise. Suurepärane näide ühtlasest kvaliteedist ja koostöö rakendamisest mägede piirkonnas.

Teisel päeval külastasime **Metzler Molkeprodukte meierei**, kus toimetab aktiivne peretalu. 4-nda põlvkonna talus toimetavad 3 venda koos peredega. Talus peetakse kohalikku tõugu lehma, kes on hea piimatoodanguga kui ka rasva ja valgu näitajate poolest, mis loob hea eelduse juustutootmisele. Samuti peetakse kitsi. Lisaks tegeletakse juustu jt piimatoodete valmistamisega. Kõrvalharuks on saanud kosmeetika tootmine, mis täna annab piirkonnas 14 inimesele tööd. Talu oli suurepärane näide, kuidas kasutati päikese energiat. Kasutatakse päikeseenergiat tootmisruumide, kosmeetikatööstuse jm ruumide kütteks. Loomi söödeti heinaga. Töötlemisel järelejääv vada on tooraineks kosmeetika tööstuses. Lisaks olid veel talus sead.

Käsehaus- piirkondlik juustupood. Samuti müüakse kohalikku toodangut. Samuti pakutakse seal piirkonna külastajatele kohalikku toitu. Samuti paljud kohalikud ostavad sealt oma toiduvard. Juustuvalik oli suurepärane ja toidud maitsvad. Mõistagi tuleb aru saada, et rahvaarv piirkonnas küllaltki suur.

Bio-Bergkäse Hofkäserei – tekkis võimalus ootamatult külastada veel ühte talu, kus kasvatatakse samuti kohalikku tõugu lehma. Suvisel ajal müüakse piim mujale ja kui loomad mägedest kodus tagasi valmistatakse mägede juustu. Tegemist mahetaluga ja töötlemisega. Samuti valmistati kohalikku likööri.

Edasised plaanid: Arutelude tulemusena leiti ühiselt, et äärmiselt oluline on käia ja näha kuidas teised Euroopa riigid toimetavad. Näiteks tuli välja suur erinevus toetuste osas. Muidugi tuleb arvestada tugevat traditsioonide olemasolu ja rahvaarvu piirkondades. Sellised edukad külastused motiveerivad meie töötlejaid rohkem panustama ja leida lahendusi ka oma talu arengus. Eriti just roheenergia kasutuse osas. Samuti kõrvalsaaduste väärimine. Avaldati soovi külastada nii Itaalia juustu tootmise piirkondi kui ka Taanit.

Teabematerjalid

Infoleht: Pindala- ja loomatoetused 2023–2027 maheloomakasvatajale, I osa

Veebis:

- <https://www.pikk.ee/valdkonnad/teadmussiirde-pikaajalised-programmid/uhendpip/uhendpip-teavikud/>
- http://www.maheklubi.ee/upload/Editor/loomakasvatajale_teabeleht_1_2023.pdf

Väljaandja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu

Koostajad: Merit Mikk, Ell Sellis, Airi Vetemaa

Teabeleht (10 lk) annab ülevaate loomakasvatusega seotud toetustest, mida maheloomakasvatajad taotleda saavad.

Teabelehe I osa toetuste lühiülevaade:

- Piimalehma kasvatamise otsetoetus (PTK)
- Ammlehma kasvatamise otsetoetus (ATK)
- Ute ja kitse kasvatamise otsetoetus (UTK)
- Põhissetulekutoetus (PST)
- Ümberjaotav toetus (ÜJT)
- Noore põllumajandustootja pindalapõhine toetus (NPT)
- Mahepõllumajandusliku taimekasvatuse toetus (MAHE)
- Mahepõllumajandusliku loomakasvatuse toetus (MAHEL)

Infoleht: Pindala- ja loomatoetused 2023–2027 maheloomakasvatajale, II osa

Veebis:

- <https://www.pikk.ee/valdkonnad/teadmussiirde-pikaajalised-programmid/uhendpip/uhendpip-teavikud/>
- http://www.maheklubi.ee/upload/Editor/loomakasvatajale_teabeleht_2_2023.pdf

Väljaandja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu

Koostaja: Merit Mikk

Teabeleht (10 lk) annab ülevaate loomakasvatusega seotud toetustest, mida maheloomakasvatajad taotleda saavad.

Teabelehe II osas leiab järgmiste toetuste lühiülevaate:

- Pärandniitude hooldamise toetus (NIIT);
- Väärtuslike püsirohumaade säilitamise toetus (VPR) – rakendub 2024. a;
- Ohustatud tõugu looma pidamise toetus
- Mesilaspere toetus (TARU).

Mahepõllumajanduse leht nr 97, 3/2023 (ilmus september 2023)

Veebis:

- <https://www.pikk.ee/valdkonnad/teadmussiirde-pikaajalised-programmid/uhendpip/uhendpip-teavikud/>
- http://www.maheklubi.ee/mahepollumajanduse_leht/

Väljaandja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu koostöös Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskusega,

ISSN 1406-9814

Sisukord:

- Mahepõllumajandus Eestis 2022
- Vähelevinud liblikõielised proteiinkultuurid
- Mahepõllukultuuride süsiniku jalajälg võib olla üsna väike
- Eesti oludesse sobiva pikaajalise mitmeliigilise karjamaade seemnesegu väljatöötamine
- Põhikultuuri kasvatamine koos vahekultuuriga maheköögiviljakasvatuses
- Köögiviljade fermenteerimine
- Kas mahenisust saab head saia?

Mahepõllumajanduse leht nr 98, 4/2023 (ilmus detsember 2023)

Veebis:

- <https://www.pikk.ee/valdkonnad/teadmussiirde-pikaajalised-programmid/uhendpip/uhendpip-teavikud/>
- http://www.maheklubi.ee/mahepollumajanduse_leht/

Väljaandja: Mahepõllumajanduse Koostöökogu koostöös Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskusega, ISSN 1406-9814

Sisukord:

- Parim mahetootja 2023
- Parim mahetoit ja parim mahejook 2023
- Parima mahetoote konkursil osalenud tooted
- Muld, vesi, elurikkus ja toit - kuidas neid mõjutavad põllumajanduses tehtud valikud?
- Lambakasvatavad käisid Rootsisis ja Norras – mida huvitavat silma jäi?
- Taas uut vaatamist lambakasvatajatele Maheklubi Youtube kanalil
- Kirjandus ja Üritused

Trükis: Mahetoit: loomulik, kasulik ja keskkonnasõbralik

Trükis (28 lk) ilmus detsembris 2023, trükiti 500 eksemplari. Väljaanne on koostatud teadusartiklite ja raportite põhjal, mis on loetletud kasutatud kirjanduses. Trükises antakse ülevaade mahetootmise põhimõtetest, mahetoidu märgistamisest, mahepuuvilja, -köögivilja, -teravilja, -piima, -muna ja -liha kvaliteediuringutest, kahjulikest ühenditest toidus (pestitsiidid, nitraadid, mükotoksiinid ja raskmetallid) ja mahetoidu kasust tervisele. Lisaks selgitatakse GMOde mittekasutamise põhjuseid ning tutvustatakse mahetootmise ja keskkonna seoseid.

Veebis:

- <https://www.pikk.ee/valdkonnad/teadmussiiirde-pikaajalised-programmid/uhendpip/uhendpip-teavikud/>
- <https://www.maheklubi.ee/tootjale/materjalid/>

Väljaandja: Eesti Maaülikooli Mahekeskus ja Mahepõllumajanduse Koostöökogu

Koostajad: Elen Peetsmann, Anne Luik, Sirli Pehme, Liina Talgre, Eve Veromann, Darja Matt

Kolmas, täiendatud trükk.

ISBN 978-9949-569-16-8 (trükis)

ISBN 978-9949-569-17-5 (pdf)

Teabeleht Toiduohutuskultuur

Ettevõtte toiduohutuskultuur näitab, kuidas kõik, sealhulgas omanikud, juhid ning töötajad, mõtlevad ja käituvad oma igapäevatoos toidu ohutuse tagamiseks.

Ettevõtte toiduohutus-kultuuri kujundamine, säilitamine ning sellekohaste tõendite esitamine on sätestatud nõudena ka toiduhügieeni määruses (EÜ) nr 852/2004. Teabematerjal selgitatakse, kuidas kujundada ja säilitada head toiduohutuskultuuri ning kuidas seda mõõta.

Teabematerjal, 4 lk, on avaldatud ainult elektrooniliselt.

Veebis:

- <https://www.pikk.ee/valdkonnad/teadmussiiirde-pikaajalised-programmid/uhendpip/uhendpip-teavikud/>
- <https://toiduteave.ee/valjaanded/toiduhygieen-ja-enesekontroll/>

Väljaandja: Eesti Maaülikool. Koostaja Katrin Laikoja

Mis on toiduohutuskultuur? Miks see on oluline?

Toiduohutuse juhtimissüsteemi juurutamise ja efektiivsena toimimise edukus sõltub positiivsest toiduohutuskultuurist. Organisatsioon, kellel on tugev toiduohutuskultuur, näitab oma töötajatele ja klientidele, et ohutu toidu valmistamine on oluline eesmärk ning osa äritegevusest.

Toiduohutuskultuuri on kirjeldatud määruses (EÜ) 852/2004. Juhiseid määruse nõuete täitmiseks leiab [PTA kodulehelt](#).

Ettevõtte toiduohutuskultuur näitab, kuidas kõik, sealhulgas omanikud, juhid ning töötajad, mõtlevad ja käituvad oma igapäevatoos toidu ohutuse tagamiseks. Positiivse ja küpse toiduohutuskultuuriga ettevõttes säilitatakse need mõtteviisid ning käitumine aja jooksul, mitte hoogtöö korras ühe kuu või jooksva aasta fookusena.

Miks on toiduohutuskultuur oluline?

Toiduohutuskultuur mõjutab ettevõttepere suhtumist toiduhügieeni, nende valmisolekut avameelselt arutada muresid ja jagada erinevaid arvamusi ning pingutust, mida nad toiduohutusele pühendavad. Hea toiduohutuskultuur võib kaitsta tarbijaid toidutekkeliste haiguste eest, aga ka ettevõtte head mainet ning võib aidata ära hoida ettevõtte rahalist kahju.

Toiduohutuskultuuri all mõistetakse ühiseid jagatud väärtusi, uskumusi ja norme, mis mõjutavad töötajate mõtteviisi ja käitumist toiduohutuse osas läbi kogu organisatsiooni, igal tasandil (GFSI, 2018).

Ajakirjad-infokirjad

Põllumehe Teataja

Põllumehe Teataja on põllumajandusvaldkonna erialaliitude Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja ja Eestimaa Talupidajate Keskliidu ametlik häälekandja. Ajakirja loomisesse on kaasatud ka Keskühistu Eramets. Ühend PIP projekti raames korraldab koostööd ajakirjaga Põllumehe Teataja (OÜ Meediapilt) EPKK.

„Põllumehe Teataja“ veebi sisu ei ole tasuline: kõik lood on vabalt loetavad. Veebiajakiri on kättesaadav: <https://meediapilt.ee/pollumeheteataja/> Põllumehe Teataja ilmub 6 korda aastas, ÜhendPIPi raames avaldati 2023. aastal ajakirja erinevates numbrites 5 artiklit. Ajakirja trükiarv on 3000, messide ja muude sündmuste ajal tunduvalt suurem.

2023. a. II poolaastal on ilmunud ajakirjas 3 artiklit. Avaldatud artiklid:

- [Kesk-Aasia piimakarjad saavad Eestist täiendust](#) Ilmus juulis 2023
- [Lihaveisekasvatajad Walesi põllumajandusnäitusel](#) ilmus septembris 2023
- [Eesti veinimaailma särav tõus](#) ilmus detsembris 2023

Ajakirja ilmudes jagatakse uudiskirja läbi liitude ja Meediapildi toimetuse kontaktivõrgustike, kokku ca 1600 kontakti. Lisaks neid jagavad nii põllumajandusliidud kui PRIA, kes lisab Põllumehe Teataja kohta info ka oma igakuisesse uudiskirja (ca 9700 kontakti). Klientidelt saadud tagasiside põhjal kasutatakse ajakirja Põllumehe Teataja väga palju uute nõuete ja uudiste kohta info saamiseks. Ajakiri olevat parim viis jõudmaks ka oma toodete ja teenuste pakkumistega teiste põllumajandusettevõteten, sest ajakiri ei lähe "letimüüki", vaid jõuab 100% õige sihtgruppi.

Infoleht Põllumajanduskoja Euroopa Teataja

Ühend PIP 2023 tegevustesse lisati infoleht viimase muudatusega detsembris, kasutamaks ära selles projektis vabaks jäävat eelarvet ning säästmaks ÜhendPIP-2 eelarvet. Kokku tuli välja anda 2 infolehte.

Infoleht 1/2023 ilmus detsembri alguses.

- Aastalõpu teemad Brüsselis keerlevad looduse taastamise ja ÜPP tuleviku ümber
- Taimekaitsevahendite säästva kasutamise osas kokkuleppele ei jõutud
- Komisjon plaanib strateegilist dialoogi põllumeestega
- Looduse taastamise määruse osas jõuti esialgsele kokkuleppele
- Glüfosaat: debatt jätkub kümne aasta pärast
- Laboriliha on väljakutse ELi põllumajandusele
- Ülevaade ELi kahepoolsetest kaubanduslääbirääkimistest
- 186 miljonit eurot põllumajandustoodete müügiarenduseks

Infoleht 2/2023. ilmus detsembri lõpus

- Jõulupuhkus Brüsselis on välja teenitud
- Uute aretustehnikate osas veel üksmeelt ei ole
- Hommikusöögidirektiivid
- Looduse taastamise määruse osas jõuti kokkuleppele
- Avalda arvamust nitraadidirektiivi kohta
- Pakendijäätmete vähendamises lepiti kokku üldine lähenemisviis
- Ukraina kaupade import ELi vajab lahendust
- Põllumajandusvolinik kutsub visiidile Hiinasse ja Kasahstani
- Tarragona manifest: noored on ühistegevuse tulevik

Infolehed on leitavad pikk.ee-s ja EPKK veebil <https://epkk.ee/infoleht/>. Mõlema infolehe mõni artikkel sai või saab jaanuaris 2024 eraldi tähelepanu pikk.ee veebiartiklina

Tõuloomakasvatus

Ajakiri "Tõuloomakasvatus" ilmub juba 26. aastat, täna tiraažiga 500 eksemplari. Tegemist on ainukese tõuloomakasvatuse alase ajakirjaga Eestis, mille eesmärgiks on loomakasvatajate süsteemne informeerimine tõuaretusest, õigusaktidest, seadustest, tõuaretusühingutes toimunud ja paljust muust. Ajakirjas avaldatakse ka loomakasvatusteadlaste populaarteaduslikke artikleid loomade-lindude aretuse, söötmise ja pidamise teemadel. Omaette rubriigina esitatakse referaate teistest ajakirjadest.

Ajakiri on vabalt loetav www.pikk.ee veebil ja <https://toulloom.etll.ee/>. Ajakiri ilmub sagedusega kord kvartalis. 2023 teisel poolaastal on ilmunud kaks numbrit:

- 2023/3 <https://toulloom.etll.ee/pdf/toulloomakasvatus103.pdf>
- 2023/4 <https://toulloom.etll.ee/pdf/toulloomakasvatus104.pdf>

Tegevuse elluviija konsortsiumis on EPKK, tegelik valmistaja Eesti Tõuloomakasvatuse Ühistu. Tihti on ajakirja numbri mõni lugu on avaldatud pikk.ee veebi uudisena. Ajakiri trükitakse ja saadetakse postiga laiali nii organisatsioonidele kui loomapidajatele.

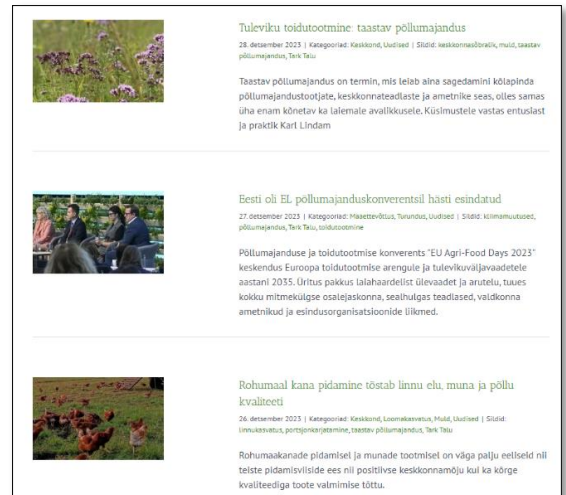

Infoleht Tark Talu

Infolehe/ajakirja Tark Talu number 3 koostamiseks avaldati kolm artiklit. ÜhendPIP raames Temaatiline infokiri koostati sel korral vaid elektroonilisena ja avalikustatakse jaanuaris 2024. Infokirja väljaandja Eestimaa Talupidajate Keskliit (projektis vastutav METK).

Infokirja kolm artiklit on:

- [Rohumaakanad ja munade toiteväärtus](#). Timo Varblas
- [Tuleviku toidutoomine on taastav põllumajandus](#). Karl Lindam
- [Eesti on EL põllumajanduskonverentsil hästi esindatud](#). Kerli Ats

Häälingud

Teisel poolaastal anti välja 4 maamajandusega alustamise häälingu ja artikli kombinatsiooni ning 2 häälingut sarjast „Põllult taldrikule“.

Maamajandusega alustamine: võimalused ja väljakutsed.

Eesmärk: kirjeldada maaettevõtlusega alustajatele tegevusega kaasnevaid võimalusi, aga ka ohte kogemuslugude kaudu. Igas saates/artiklis käsitletakse erinevat tootmissuunda, millega maaettevõtlusega alustaja saaks end kurssi viia.

Tegevuse korraldaja konsortsiumis METK, elluviija Kajakool OÜ

Valmis 4 taskuhäälingut ja temaatilist artiklit.

- Maaelu Edendamise SA – ettevõtlusega alustajatel rahastuse leidmine, finantsinstrumendid alustavale ettevõtjale jne.
- Regionaal- ja Põllumajandusministerium – kogemus toetusmeetmete väljatöötamisel, eelarveperioodi toetusmeetmed noortele ettevõtjatele, meetmete sidusus.
- ETKL ja MTÜ Eesti Noortalunikud – esindusorganisatsioonide funktsioon alustava ettevõtja jaoks, väljakutsed ja võimalused organisatsiooni töös osaledes.
- PRIA – Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetuse rakendamine, meetme trendid, funktsioonid ja eesmärgid.

Taskuhääling MBS finantseerimisvõimalustest

Mööbi Annuse kogemus Maaelu Edendamise Sihtasutuse juhina maamajandusliku ettevõtlusega alustajatel rahastuse leidmine, finantsinstrumendid alustavale ettevõtjale, kaasajal toetuste kaasrahastamiseks, eripäevi loomiseks, tagaturu planeerimine, eluviimide ja nende saamine üldiselt, mh sageli hindamine, tasuvuse hindamine jne. Eesmärk on anda alustavale ettevõtjale ühtselt ja arusaadavas keeles olulist teavet rahastusvõimaluste ja finantseerimisvõimaluste kohta.

Naaber toetab teavet MBS

Vaata ka temaatilist artiklit Maaelu Edendamise Sihtasutuse sõbra finantseerimisvõimalustest.

Taskuhääling ministeriumi ootustest noortele

Janeli Tiik kogemus Regionaal- ja Põllumajandusministeriumis toetusmeetmete väljatöötamisel, eelarveperioodi toetusmeetmed noortele ettevõtjatele, mh planeeritavad toetusmeetmed, meetmete sidusus, toetuste kasutamise võimalused ja planeerimine, toetusse seotud koostused ja võimalused.

Naaber toetab teavet ministeriumist

Vaata ka temaatilist artiklit Regionaal- ja Põllumajandusministeriumi veebilehel.

Taskuhääling noortest esindusorganisatsioonides

Karl Ats ja Karl Iru kogemus Eestimaa Talupidajate Keskliit ja Noortalunikud MTÜ, esindusorganisatsioonide funktsioon alustava ettevõtja jaoks, võimalused mida erinevad organisatsioonid pakuvad, millised on tingimused ja ootused noortele, mis on väljakutsed ja võimalused organisatsiooni töös osaledes.

Naaber toetab teavet

Vaata ka temaatilist artiklit esindusorganisatsioonide rollist.

Taskuhääling toetusmeetmest PRIA vaates

Kerli Ats vastab PRIA meetme 6.1 Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetus eest. Oma kogemusest jagab initsiatiivide meeme tausta ja trendi, räägib selle funktsioonist ja eesmärkidest, millised on toetaja peamised väljakutsed ja võimalused ja milliseid tuleks silvaajaks pöörata.

Naaber toetab teavet

Vaata ka temaatilist artiklit esindusorganisatsioonide rollist.

Salvestatud materjali üldine eesmärk on pakkuda vajalikku, kompakset ja lihtsasti arusaadavat tugiinformatsiooni maaettevõtlusega alustajatele noortele ettevõtjatele, toetades seeläbi põlvkondade vaheldumisele kaasa aitamist ja noorte ettevõtjate konkurentsivõimet.

Kõik häälingud avaldati <https://teabesalv.pikk.ee/digiakadeemia/taskuhaalingud/>. Aruande esitamise hetkel on artiklid leitavad vaid digiakadeemia kaudu, need avaldatakse eraldi 2024 jaanuari alguses pikk.ee uudisena, kui AKIS-sekkumise raames ergutatakse noorte ettevõtjate teemalist eriprogrammi.

Taskuhääling "Põllult taldrikule"

Ühend PIP 2023 tegevustes on kokku 5 taskuhäälingut kestliku tootmise teemadel. 2023 aasta teises poolaastas ilmusid:

- 4. hääling ilmus 6. septembril. "Kas ka sina lased ennast soraval jutul petta?" Taskuhääling keskendub piima nimetuse kasutamisele taimsetel toodetel.
- 5. hääling ilmus 7.novembril. „Hea teada: Kuidas toidule kuluvat raha kontrolli all hoida?“. Taskuhäälingus keskendutakse toiduraiskamise teemale, mis on Eestis kahjaks tõusuteel.

Taskuhäälingud on leitavad <https://teabesalv.pikk.ee/digiakadeemia/taskuhaalingud/> ja kuulatavad ka Delfi Taskus <https://tasku.delfi.ee/podcast/6c01b420-448a-11ed-8170-078fef9154fc>

Kõigi häälingute kohta avaldati ka pikk.ee uudis: <https://www.pikk.ee/tag/taskuhaaling/>

Videod

Digilahenduste veebiloengud

Eesmärk: tutvustada Eestis kasutusolevaid digitaalseid tööriistu järelvaadatavate videotena. [Teabesalve Digiakadeemiasse](#) on koondatud erinevad maaeluettevõtete igapäeva tööd lihtsustavad digitaliseeritud lahendused.

Tegevuste elluviija METK, avaldamine Maainfo.ee YouTube kanalis ja <https://teabesalv.pikk.ee/digiakadeemia/>.

Valmis 3 veebiloengut/salvestust:

- Seakasvatuse digilahendus CloudFarms
- Yara taimekasvatuse digilahendus Megalab
- Yara taimekasvatuse digilahendus Atfarm

Viimases kahes taimekasvatuse digilahenduste tutvustuses tõdeti kohe alguses – põllumajandus liigub maksimaalse digitaliseerimise poole. Viljakasvatusega tegelevatele ettevõtetele võiks pakkuda huvi pakkuda huvi äpid ja programmid, mis aitavad viljakultuuri tervist hinnata, annavad väetamissoovitusi vastavalt taime seisundile ja pakuvad lihtsat põllumajandusanalüüside tõlgendamise teenust.